

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 31 maja – 1 czerwca 2014 r. na kierunku „administracja”,
prowadzonym na Wydziale Administracji Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej
w Warszawie w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego
i drugiego stopnia w formie studiów niestacjonarnych o profilu ogólnoakademickim**

przez Zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Andrzej Korybski – członek PKA

**członkowie: prof. dr hab. Janusz Ślugocki – ekspert PKA
mgr Łukasz Łukomski – ekspert ds. formalno-prawnych PKA
mgr Piotr Pokorny – ekspert ds. studenckich PKA**

Krótką informacja o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na kierunku „administracja”, prowadzonym obecnie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na Wydziale Administracji Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej w Warszawie. Ostatnia ocena jakości kształcenia była pozytywna; w uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej nie sformułowano zaleceń.

Wizytacja odbyła się z własnej inicjatywy Komisji w ramach harmonogramu ustalonego na rok akademicki 2013/2014. Rozpoczęcie wizytacji poprzedziło zapoznanie się członków Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przekazanym przez władze Uczelni, ustalenie podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowanie wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował dokumenty przedstawione przez Władze Uczelni na potrzeby wizytacji, przeprowadził hospitację zajęć i wizytację bazy dydaktycznej, odbył spotkania ze studentami i pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował wylosowane prace dyplomowe.

Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu oceniającego.

1.Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1.1. Decyzją nr DSW-3-4001-479/JP/03 z dnia 22 lipca 2003 r. Minister Edukacji Narodowej i Sportu udzielił pozwolenia Towarzystwu Edukacji sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie na utworzenie niepaństwowej wyższej szkoły zawodowej pod nazwą „Wyższa Szkoła Administracyjno-Społeczna w Warszawie”. Ogólny kierunek działalności Uczelni ustalono jako prowadzenie

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

wyższych studiów zawodowych na kierunku „administracja”. Termin ważności pozwolenia został ustalony do dnia 30 września 2008 r. Termin ten został przedłużony do dnia 30 września 2017 roku na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego nr DSW-2-02-4031-59/08 z dnia 22 kwietnia 2008 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego decyzją nr MNiSW-DSW-WUN-6014-6383-1/KT/09 z dnia 3 grudnia 2009 r. zarządził dokonanie w rejestrze uczelni niepublicznych i związków uczelni niepublicznych wpisu w brzmieniu – „prowadzenia na Wydziale Administracji studiów drugiego stopnia na kierunku „administracja”.

Strategia rozwoju Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej w Warszawie oraz misja Uczelni zostały określone w uchwale nr 3/2012 Senatu Uczelni z dnia 23 lutego 2012 r. Strategia Rozwoju Wydziału Administracji oraz ogólne kierunki rozwoju Wydziału do 31 sierpnia 2015 r. zostały określone uchwałą Rady Wydziału Administracji z dnia 22 listopada 2012 r. Misję Uczelni zawarto w maksymie „Uczelnia przyjazna studentowi”. Misja odnosi się do takiego kształtowania oferty kierunków studiów przede wszystkim w obszarze nauk społecznych, a także takiego prowadzenia procesu kształcenia, aby w pełni uwzględniać potrzeby studentów oraz sytuację na lokalnym rynku pracy. Oferta kształcenia powinna docelowo obejmować wszystkie poziomy kształcenia: od studiów pierwszego stopnia poprzez studia drugiego stopnia oraz studia podyplomowe aż do studiów doktoranckich. Treści programowe powinny zaś obejmować zarówno ogólne kompetencje wynikające z potrzeb kształcenia ogólnie akademickiego, z uzyskiwaniem umiejętności i kompetencji zawodowych pozwalających absolwentom Uczelni na skuteczne konkurowanie na lokalnym rynku pracy. Wysoki poziom kształcenia Uczelnia zamierza połączyć z prowadzeniem badań naukowych w obszarze nauk społecznych i w związku z prowadzonymi kierunkami studiów, a także z efektywnym współdziałaniem z lokalnymi interesariuszami zewnętrznymi.

Na podstawie analizy treści uchwały Rady Wydziału Administracji w sprawie ogólnych kierunków działania Wydziału można stwierdzić **zgodność strategii wydziałowej z misją i strategią Uczelni**. Kierunki rozwoju Wydziału to: (1) podnoszenie jakości kształcenia zwłaszcza w odniesieniu do kształtowania optymalnego zestawu efektów kształcenia oraz mechanizmu ich weryfikacji, we współdziałaniu z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi; (2) rozwijanie badań naukowych w powiązaniu z treściami programowymi realizowanymi na kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale; (3) rozszerzanie oferty kształcenia (w tym uruchomienie kierunku „prawo w biznesie”); (4) poszerzanie oferty studiów podyplomowych, zwłaszcza w powiązaniu z prowadzonymi kierunkami studiów; (5) skuteczne monitorowanie losów absolwentów oraz utrzymywanie więzi z absolwentami Uczelni. Władze Wydziału do wskazanych wyżej kierunków rozwoju dodały także wspieranie działań zmierzających do pozyskiwania przez Uczelnię oraz jej pracowników środków finansowych z NCBiR, NCN oraz z funduszy europejskich.

W obecnej sytuacji Wydział Administracji jest jedynym wydziałem Uczelni, zaś studia administracyjne pierwszego i drugiego stopnia są jedynym kierunkiem studiów prowadzonych na Wydziale i w Uczelni. Realizacja strategicznych celów Uczelni i Wydziału jest zatem z konieczności powiązana jednoznacznie z rozwojem Wydziału oraz utrzymaniem i rozwojem studiów administracyjnych. Uczelnia dysponuje co prawda uprawnieniami do prowadzenia innych kierunków

studiów („europeistyki” oraz „bezpieczeństwa wewnętrznego”), jednakże niedostateczny nabór kandydatów na te kierunki nie pozwolił na ich uruchomienie.

Dotychczasowa oferta kształcenia w Uczelni obejmuje trzy kierunki zlokalizowane w obszarze nauk społecznych, jednakże rzeczywista oferta jest ograniczona do kierunku „administracja”, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia. W strategii Uczelni i Wydziału postawiono za cel poszerzanie oferty Uczelni (w kolejnym roku akademickim – o kierunek „prawo w biznesie”), a także uelastycznianie oferty treści programowych realizowanych na kierunku „administracja”. W obecnym stanie programu kształcenia na tym kierunku stopień różnorodności oraz innowacyjności oferty kształcenia należy uznać za umiarkowanie elastyczny, pozwalający studentowi na kształtowanie własnej ścieżki studiów poprzez moduły specjalnościowe. Na miano innowacyjnego rozwiązania zasługuje tu konstrukcja modułu specjalnościowego, obejmująca przedmiot pod nazwą „Warsztaty projektowe”, skoncentrowany na kształtowaniu założonych umiejętności i kompetencji społecznych.

- 1.2. Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze Uczelni i Wydziału zostali zidentyfikowani, zaś Władze Uczelni i Wydziału podjęły efektywne działania zmierzające do ich włączenia do procesu doskonalenia koncepcji kształcenia na kierunku „administracja”, w tym profilu i treści programowych studiów administracyjnych, a także celów, efektów kształcenia i perspektyw rozwoju oferty dydaktycznej Uczelni i Wydziału. Realizowane obecnie programy zostały skonsultowane z Samorządem studenckim Uczelni; zgodnie z oświadczeniem Władz Uczelni i Wydziału program kształcenia na kierunku „administracja” został także zaopiniowany przez kilka zewnętrznych organów, instytucji i podmiotów wykonujących zadania publiczne i gotowych zatrudnić absolwentów ocenianego kierunku. Nie przedstawiono dokumentacji kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi. W Uczelni nie powołano też dotąd stałego, zinstytucjonalizowanego organu skupiającego interesariuszy zewnętrznych oraz nie określono dla nich kompetencji współdecydenta w kształtowaniu efektów kształcenia oraz treści programowych.

Udział studentów w procesie określania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów należy ocenić jako odpowiedni. Studenci mają zapewniony udział w gremiach decyzyjnych takich, jak Rada Wydziału i Senat. Podczas spotkania Zespołu oceniającego PKA z przedstawicielami samorządu studenckiego Wydziału studenci poinformowali Zespół, że jako grupa interesariuszy wewnętrznych mogą swobodnie wyrażać swoje opinie na temat ocenianego kierunku i mają poczucie wpływu na zmiany w procesie kształcenia.

W kwestii formalnych aspektów wpływu interesariuszy na koncepcję kształcenia, na podstawie dokumentacji przedstawionej w trakcie wizytacji należy stwierdzić, że wypełniona została dyspozycja art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z deklaracją przedstawiciela samorządu studenckiego, samorząd studencki każdorazowo opiniuje pisemnie programy kształcenia. W tym zakresie zaleca się jedynie uzupełnienie formuły wspomnianych opinii, poprzez uwzględnienie właściwego uzasadnienia dla opinii wraz ze wskazaniem uwag i sugestii do przedłożonych programów i planów kształcenia. Wprowadzenie uzasadnień do opinii pozwoli na lepszy przepływ informacji pomiędzy przedstawicielami studentów, jako interesariuszy wewnętrznych, a władzami Wydziału i Uczelni. Takie informacje mogą w konsekwencji w dużym stopniu wpłynąć na odpowiednie modyfikowanie

koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku w odpowiedzi na potrzeby wskazywane przez studentów.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku nawiązuje do misji Uczelni i celów strategicznych Uczelni. Wydział Administracji posiada własną strategię rozwoju określoną do 2015 r., zgodną ze strategią Uczelni. W strategii tej kierunek „administracja” jest uznany za kluczowy dla Wydziału i Uczelni. Poza tym kierunkiem Uczelnia ma jeszcze uprawnienia do prowadzenia dwóch innych kierunków, których nie zdołała uruchomić. Planowane jest uruchomienie nowego kierunku, komplementarnego wobec studiów administracyjnych – „Prawo w biznesie”. Innowacyjność koncepcji i programu studiów administracyjnych należy ocenić jako zadowalającą. Na uelastycznianie oferty kształcenia na tych studiach wpływa przede wszystkim możliwość dostosowywania oferowanych specjalności (obecnie jest ich pięć) do potrzeb rynku i oczekiwań studentów, a także poszerzanie oferty zajęć skierowanych na kształtowanie pożądanых umiejętności oraz kompetencji społecznych („Warsztaty projektowe”).

2) Studenci mają zapewniony udział w procesie określania koncepcji kształcenia i rozwoju kierunku. Programy i plany kształcenia są opiniowane zgodnie z przepisami ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, jednakże powinno się wprowadzić opinie pisemne samorządu studenckiego i przedstawicieli kadry akademickiej, rozszerzone o merytoryczne ich uzasadnienie. Należy też podjąć działania zmierzające do zinstytucjonalizowania udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie kształtowania koncepcji kierunku oraz jego treści programowych, a także przyznania im roli współdecydenta, a nie tylko okazjonalnego opiniodawcy.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Do końca roku akademickiego 2013/2014 na Wydziale są równolegle realizowane dwa programy kształcenia na kierunku „administracja”: program oparty na Standardach kształcenia dla kierunku „administracja” na poziomie studiów pierwszego i studiów drugiego stopnia, a także program dostosowany do wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji. Oba programy nie różnią się zasadniczo treściami programowymi; nowy program stanowi w istocie dostosowanie programu opartego na Standardach do wymogów KRK. Treści programowe są spójne i uwzględniają wszystkie standardowe przedmioty studiów administracyjnych. Cele kształcenia oraz sylwetka absolwenta programu opartego na Standardach kształcenia spełniają wszystkie prawne wymogi wynikające ze Standardów.

Realizowany od roku akademickiego 2012/2013 program kształcenia został oparty na koncepcji, zawartej w uchwale Senatu WSAS z dnia 24 maja 2012 r. w sprawie ustalenia efektów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku „administracja” o profilu ogólnoakademickim. Koncepcja efektów kształcenia dla programu realizującego wymogi KRK jest oparta na założeniu, że dotychczas realizowane treści programowe na kierunku „administracja” należy na

nowo opisać, przypisując im odpowiednie efekty kształcenia. Jest to założenie nie całkiem zgodne z koncepcją KRK z uwagi na to, że w koncepcji tej budowa programu kształcenia zaczyna się od identyfikacji efektów kształcenia, do których następnie dobiera się odpowiednie treści kształcenia, przedmioty, zajęcia dydaktyczne, instrumenty weryfikacji treści oraz efektów kształcenia itp. Należy jednak stwierdzić, że mimo odwrotnego – w stosunku do koncepcji KRK – sposobu konstruowania efektów kształcenia, całość efektów kształcenia stanowi spójny system zarówno na studiach pierwszego, jak też drugiego stopnia, zaś relacje między kierunkowymi a obszarowymi efektami kształcenia, jak również między kierunkowymi a przedmiotowymi/modułowymi efektami kształcenia nie budzą zastrzeżeń. Mówiąc o modułowych efektach kształcenia należy objąć nimi także efekty kształcenia realizowane w ramach poszczególnych specjalności: „Zarządzania publicznego”, „Administracji sądowej”, „Administracji rządowej i służby cywilnej”, „Administracji samorządowej” i „Administracji bezpieczeństwa wewnętrznego” – na studiach pierwszego stopnia.

Ulokowanie efektów kształcenia w obszarze nauk społecznych jest w pełni uzasadnione, podobnie jak związek efektów z dziedzinami nauk i dyscyplinami naukowymi. Dziedziny te to nauki prawne (dyscypliny: nauki o administracji oraz prawo), nauki społeczne (dyscypliny: nauki o polityce, nauki o bezpieczeństwie, socjologia) oraz nauki ekonomiczne (dyscypliny: ekonomia i nauki o zarządzaniu).

Podsumowując należy stwierdzić, że przyjęte w odniesieniu do studiów administracyjnych pierwszego i drugiego stopnia efekty kształcenia są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kształcenia oraz realizowaną w Uczelni i na Wydziale koncepcją studiów administracyjnych. Efekty kształcenia uwzględniają w pełni wymagania formułowane dla obszaru nauk społecznych oraz odpowiednich dziedzin i dyscyplin naukowych. Efekty przedmiotowe/modułowe są przypisane do odpowiednich efektów kierunkowych. Efekty szczegółowe zostały poprawnie opisane w sylabusach przedmiotowych oraz odniesione do efektów kierunkowych. Realizacja celów i szczegółowych efektów kształcenia opisanych w sylabusach przedmiotowych zapewnia osiągnięcie efektów kierunkowych. Pewne zastrzeżenia budzi tu jedynie mechanizm realizacji celów i efektów przypisanych praktyce, o czym szerzej w kolejnym punkcie Raportu. W tym miejscu należy jedynie zaznaczyć, że efekty dotyczące praktyki zostały precyzyjnie opisane w sylabusie praktyki (cztery efekty dotyczące wiedzy, cztery efekty dotyczące umiejętności oraz trzy efekty dotyczące kompetencji społecznych). Są one spójne z pozostałymi efektami przedmiotowymi oraz odpowiednio odniesione do efektów kierunkowych.

Podczas spotkania z Zespołem oceniającym PKA, wszyscy przedstawiciele studentów jednoznacznie wskazali, że wspomniany opis założonych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku można znaleźć w Wirtualnym Dziekanacie (sylabus elektroniczny) oraz w dziekanacie (sylabus tradycyjny). W toku wizytacji stwierdzono jednak, że sylabusy w wersji elektronicznej nie są dostępne z konta studenckiego, choć studenci mają możliwość zapoznać się z sylabusem w dziekanacie oraz podczas pierwszych zajęć w semestrze. Wobec powyższego kryterium dostępności można ocenić jako spełnione w stopniu wystarczającym. Zaleca się jednocześnie **zamieszczenie wszystkich sylabusów w wersji elektronicznej na platformie Wirtualny Dziekanat, z możliwością wglądu bez potrzeby logowania na konto.**

- 2) Analiza przedstawionych przez Władze Uczelni i Wydziału dokumentów dotyczących efektów kształcenia (opis efektów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, matryce efektów kształcenia – włącznie z matrycami efektów kształcenia dla poszczególnych specjalności na studiach pierwszego stopnia) pozwala na stwierdzenie, że język użyty do sformułowania efektów jest wzorowany na języku opisu obszarowych efektów kształcenia oraz uwzględnia w odpowiednim stopniu swoistość języka tych dziedzin i dyscyplin naukowych, do których poszczególne efekty odnoszą się. Sformułowanie przedmiotowych efektów kształcenia umożliwia skonstruowanie odpowiednich narzędzi ich weryfikacji. Zaproponowane w sylabusach sposoby weryfikacji efektów kształcenia można ocenić jako właściwe oraz zapewniające efektywność weryfikacji.

Podczas spotkania z Zespołem oceniającym PKA studenci potrafili prawidłowo zdefiniować czym są efekty kształcenia oraz oświadczyli, że sylabusy napisane są w sposób przejrzysty i zrozumiały dla nich. Wskazali ponadto, że prowadzący konsekwentnie odwołują się w trakcie zajęć do efektów kształcenia oraz przestrzegają zasad zaliczenia przedmiotu przedstawionych na pierwszych zajęciach. Zgodnie z opinią studentów, forma przedstawienia efektów w kartach opisu przedmiotów nie stwarza problemów interpretacyjnych i dla zdecydowanej większości studentów jest przejrzysta.

Zasady weryfikacji efektów kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na kierunku „administracja” zostały oparte na wdrożonych uprzednio mechanizmach kontrolnych, dostosowanych do wymogów Standardów kształcenia. Weryfikacja końcowych (w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów) efektów kształcenia następuje w toku sesji egzaminacyjnych, odbywania praktyk studenckich oraz egzaminu dyplomowego.

Zgodnie z § 38 Regulaminu studiów okresem zaliczeniowym jest semestr. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie zaliczenia zajęć objętych planem studiów i programem kształcenia oraz złożenie wszystkich egzaminów z przedmiotów kończących się egzaminem w danym semestrze, rozliczenie przez studenta płatności za semestr, rozliczenie przez studenta innych zobowiązań wobec Uczelni. Zaliczenia zajęć obowiązkowych dokonuje prowadzący te zajęcia na podstawie oceny aktywności studenta oraz uzyskanych przez niego ocen z prac kontrolnych, bieżących sprawdzianów, kolokwii, referatów, ćwiczeń laboratoryjnych, z uwzględnieniem obecności, o ile taka była wymagalna. Prowadzący zajęcia jest obowiązany podać na początku semestru do wiadomości studentów warunki uzyskania zaliczenia zajęć. W przypadku przedmiotów kończących się egzaminem, prowadzący podaje zakres i formę egzaminu. Zaliczenie zajęć innych niż wykład (ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów) stwierdza się wpisem do odpowiedniego protokołu zaliczeniowego lub protokółów w postaci wydruków danych elektronicznych, kart okresowych osiągnięć studenta lub kart okresowych osiągnięć studenta sporządzanych na podstawie danych z systemów teleinformatycznych Uczelni. Jeżeli przedmiot prowadzony jest w formie wykładu i aktywnych form zajęć (ćwiczenia, konwersatoria, laboratoria) warunkiem dopuszczenia do zaliczenia przedmiotu (egzamin lub zaliczenie na ocenę) jest uprzednie zaliczenie form aktywnych. Student uzyskuje punkty ECTS przypisane danemu przedmiotowi, jeśli spełni wszystkie określone w planie studiów i programie kształcenia wymagania oraz osiągnie założone efekty kształcenia. Student ma obowiązek złożenia w Dziekanacie Uczelni karty okresowych osiągnięć studenta w terminie 14 dni od

daty zakończenia poprawkowej sesji egzaminacyjnej pod rygorem niezaliczenia semestru. Spełnienie przez studenta w danym semestrze wymagań przewidzianych planem studiów i programem nauczania, jest odnotowane przez Dziekana w karcie okresowych osiągnięć studenta.

Student jest zobowiązany do odbycia praktyki zawodowej na podstawie programu praktyki określonego w sylabusie i w terminie określonym w planie studiów. Miejsce odbywania praktyki zawodowej wskazuje opiekun praktyki lub wskazuje je student uzyskując zgodę opiekuna praktyki. Student rozpoczyna praktykę zawodową na podstawie skierowania. Uczelnia i instytucja przyjmująca na praktyki zawodowe podpisuje umowę (porozumienie), która określa warunki odbywania praktyki zawodowej. Podstawą zaliczenia praktyki zawodowej jest uzyskanie przez studenta wszystkich efektów kształcenia wskazanych w sylabusie (karcie przedmiotu) praktyki zawodowej, co następuje na podstawie sprawozdania z praktyki potwierdzającego uzyskanie założonych efektów. Sprawozdanie z przebiegu praktyki jest podpisane przez studenta oraz uprawnionego przedstawiciela instytucji przyjmującej na praktykę. Decyzje w sprawie odbywania obowiązkowych praktyk studenckich, wynikających z planów studiów i programów nauczania, podejmuje Dziekan lub upoważniony przez Dziekana opiekun praktyk, który może: zaliczyć studentowi praktykę na podstawie zaświadczenia o jej odbyciu, nie zaliczyć praktyki, jeżeli student nie spełnił ustalonych warunków jej odbywania, uznać za odbycie praktyki udział studenta w pracach badawczych lub w pracach obozu naukowego, jeżeli te prace odpowiadają wymogom określonym w planie studiów i programie nauczania dla danej praktyki, zwolnić studenta studiów niestacjonarnych z odbywania określonej praktyki, zaliczając na poczet praktyki wykonywaną przez studenta pracę zawodową, jeżeli jej charakter spełnia wymogi przewidziane w programie praktyki, zezwolić studentowi na odbycie praktyki w innym terminie, odwołać studenta z praktyki w razie naruszenia przez niego przepisów wewnętrznych jednostki, w której odbywa praktykę.

Na podstawie informacji zawartej w Raporcie samooceny, a także dodatkowych wyjaśnień uzyskanych od Dziekana można stwierdzić, że Władze Wydziału monitorują kwestię nieuzyskiwania założonych efektów kształcenia oraz podejmują działania zmierzające do ustalenia przyczyn odsiewu. Z uwagi na to, że studia administracyjne są obecnie prowadzone wyłącznie w formie niestacjonarnej, a studentami są często osoby z dużą przerwą od momentu ukończenia studiów, część studentów ma na pierwszym roku studiów problemy z ponownym wdrożeniem do studiowania. Uczelnia stara się opanować ten problem poprzez organizację dodatkowych zajęć (nieodpłatnych i fakultatywnych) po nazwę „Techniki uczenia się”. W odniesieniu do przedmiotów wymagających dość wyspecjalizowanej wstępnej wiedzy (np. „Statystyka z elementami demografii”) Władze Wydziału sugerują wykładowcom wprowadzanie rozbudowanej części propedeutycznej oraz częstsze powtarzanie trudniejszych partii materiału. Mimo tych wysiłków kilku-kilkunastoprocentowy odsiew po pierwszym roku studiów jest spowodowany niemożnością poradzenia sobie przez studentów z wymogami efektywnego studiowania. Na starszych latach studiów przyczyny odsiewu (śladowego) wynikają przede wszystkim z szczególności sytuacji życiowej poszczególnych studentów (zwłaszcza z utraty miejsca pracy bądź długookresowego wyjazdu za granicę do pracy). W takich sytuacjach Władze Wydziału podejmują – w ramach Regulaminu studiów i na prośbę zainteresowanego studenta – decyzje indywidualne zmierzające do utrzymania

studenta na studiach oraz ułatwienia mu opanowania założonych efektów kształcenia oraz uzyskania niezbędnych zaliczeń.

Podsumowując: efekty kształcenia dla kierunku „administracja” na pierwszym i drugim stopniu kształcenia zostały sformułowane w zrozumiały sposób zarówno w odniesieniu do efektów przedmiotowych, jak też do efektów kierunkowych. Są one sprawdzalne. O weryfikacji kierunkowych efektów kształcenia można mówić jako o weryfikacji pośredniej, poprzez weryfikację odpowiednich przedmiotowych efektów przypisanych do danego efektu kierunkowego.

- 3) Na Wydziale Administracji został wypracowany przejrzysty system oceny efektów kształcenia, oparty w dużej mierze na stosowanych wcześniej mechanizmach oraz instrumentach oceny stopnia opanowania wiedzy i uzupełniony o nowe formy zajęć oraz metody umożliwiające ocenę stopnia osiągnięcia efektów w zakresie umiejętności oraz kompetencji społecznych. System oceny stopnia realizacji założonych efektów kształcenia funkcjonuje przede wszystkim na poziomie realizacji poszczególnych przedmiotów i zajęć dydaktycznych, a także – w pewnym stopniu – w odniesieniu do realizacji efektów w modułach specjalnościowych. Pozwala on na bieżącą kontrolę stopnia opanowania treści przedmiotowych oraz nabywania odpowiednich umiejętności i kompetencji społecznych, jak też na ocenę końcową zaliczenia poszczególnych przedmiotów/modułów oraz egzaminu dyplomowego/magisterskiego. Na podstawie analizy odpowiednich treści sylabusów przedmiotowych, jak również rezultatów hospitacji zajęć dydaktycznych można stwierdzić, że etapowa ocena następuje przede wszystkim poprzez obserwację aktywności studentów na zajęciach dydaktycznych, prace projektowe, zespołowe oraz indywidualne prace warsztatowe, prezentacje ustne. Ocena końcowa to przede wszystkim sprawdzanie zasobu nabytej wiedzy (egzaminy pisemne, oparte z reguły na kwestionariuszu testowym, rzadziej egzaminy ustne). Sprawdzanie wiedzy na egzaminie dyplomowym/magisterskim na studiach pierwszego stopnia odbywało się i odbywa do końca roku akademickiego 2013/2014 na podstawie udostępnianego wcześniej dyplomantom zestawu pytań sprawdzających przede wszystkim nabytą wiedzę. Szczegółowa charakterystyka procesu dyplomowania została przedstawiona poniżej.

Ukończenie studiów następuje po uzyskaniu przez studenta zaliczeń i złożeniu wszystkich egzaminów z wynikiem co najmniej dostatecznym, uzyskaniu z pracy dyplomowej oceny co najmniej dostatecznej, złożeniu z wynikiem pozytywnym egzaminu dyplomowego. Pracę dyplomową student wykonuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy, stopień naukowy doktora habilitowanego lub stopień naukowy doktora. Jeśli względy organizacyjne na to pozwalają, studentowi przysługuje prawo wyboru nauczyciela akademickiego, pod kierunkiem którego pragnie wykonać pracę dyplomową. Przy ustalaniu tematu pracy dyplomowej bierze się pod uwagę kierunek studiów i specjalność, zainteresowania naukowe studenta. Oceny pracy dyplomowej dokonuje nauczyciel prowadzący pracę dyplomową. Opinię o pracy dyplomowej i ocenę pracy dyplomowej wystawia również recenzent powołany przez dziekana z grona nauczycieli akademickich z danej dziedziny nauki, posiadający tytuł naukowy, stopień naukowy doktora habilitowanego lub stopień naukowy doktora. Recenzentem może być również osoba zatrudniona poza Uczelnią, posiadająca tytuł naukowy, stopień naukowy doktora habilitowanego lub stopień naukowy doktora. Warunkiem dopuszczenia studenta do egzaminu dyplomowego jest

uzyskanie zaliczeń wszystkich zajęć oraz złożenie wszystkich egzaminów przewidzianych w planie studiów i programie kształcenia i uzyskanie oceny co najmniej dostatecznej z pracy dyplomowej. Egzamin dyplomowy odbywa się przed Komisją Egzaminacyjną, powoływaną przez Dziekana. W skład Komisji Egzaminacyjnej do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego wchodzi przewodniczący komisji, nauczyciel akademicki prowadzący pracę dyplomową studenta oraz recenzent. Przewodniczącym Komisji jest Dziekan lub nauczyciel akademicki posiadający tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego, wyznaczony przez Dziekana. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na co najmniej trzy pytania wylosowane z zestawu pytań, w tym na co najmniej dwa pytania z zakresu treści przedmiotów podstawowych i kierunkowych, oraz jedno z zakresu pracy dyplomowej. Otwarty egzamin dyplomowy składa się z części jawnej i niejawnej. W części jawnej Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej przedstawia: skład Komisji Egzaminacyjnej, dyplomanta, temat pracy dyplomowej, ocenę pracy oraz ustne uzasadnienie oceny, ogłasza wynik egzaminu dyplomowego. W części jawnej egzaminu dyplomowego student prezentuje pracę dyplomową, bierze udział w dyskusji dotyczącej pracy, odpowiada na zadane pytania egzaminacyjne. W części niejawnej egzaminu dyplomowego Komisja Egzaminacyjna ustala końcową ocenę pracy wyliczoną zgodnie z zasadami obliczania oceny końcowej oraz ocenę egzaminu dyplomowego (na podstawie odpowiedzi dyplomanta dotyczących pracy dyplomowej i pytań problemowych). Warunkiem wydania dyplomu ukończenia studiów wyższych jest uzyskanie określonych w programie kształcenia efektów kształcenia i wymaganej liczby punktów ECTS, odbycie przewidzianych w programie kształcenia praktyk, złożenie pozytywnie ocenionej pracy dyplomowej oraz złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu dyplomowego. Ukończenie studiów następuje w dniu złożenia egzaminu dyplomowego z wynikiem co najmniej dostatecznym. Na dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ostateczny wynik studiów wyliczony według sumy następujących składników: średniej ocen z toku studiów, obliczanej jako średnia arytmetyczna ze wszystkich ocen wpisanych do protokołów zaliczenia przedmiotu lub kart okresowych osiągnięć studenta, ocen z pracy dyplomowej wystawionych przez promotora i recenzenta, oceny z egzaminu dyplomowego.

Poddane oglądowi karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły na stwierdzenie, że są one prowadzone poprawnie. W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządza się je poprawnie.

W Uczelni nie prowadzi się zajęć w formach właściwych dla kształcenia na odległość. Wszystkie zaliczenia oraz inne formy weryfikacji założonych efektów kształcenia odbywają się w siedzibie Uczelni.

Podsumowując: na podstawie powyższego opisu systemu oceny stopnia realizacji efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów można stwierdzić, że na Wydziale Administracji WSAS są stosowane rozwiązania oraz instrumenty weryfikacji umożliwiające efektywną i sprawiedliwą ocenę zarówno nakładu pracy studenta włożonego w opanowanie efektów kształcenia (w tym przede wszystkim wiedzy), jak też stopnia opanowania poszczególnych przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia. System weryfikacji efektów oraz ocen cząstkowych/etapowych i końcowych (włącznie z procesem

dypłomowania) jest w pełni dostępny dla zainteresowanych studentów/dypłomantów. Na podstawie analizy powiązań między efektami przedmiotowymi a efektami kierunkowymi można stwierdzić, że system efektów kształcenia obejmuje odpowiednią do swoistości studiów administracyjnych wiedzę, umiejętności oraz kompetencje społeczne. Formy oraz instrumenty sprawdzania stopnia opanowania założonych efektów są wystarczająco precyzyjnie opisane w Regulaminie studiów, Regulaminie praktyk, Regulaminie dypłomowania oraz w sylabusach przedmiotowych i w sylabusie praktyki.

- 4) Władze Uczelni i Wydziału dotychczas przeprowadziły jedno badanie wśród absolwentów ocenianego kierunku, które odbyło się w kwietniu 2014 r. Badanie objęło absolwentów ocenianego kierunku studiów I stopnia, którzy ukończyli studia w latach 2009-2014 i kontynuują studia na studiach magisterskich w Wyższej Szkole Administracyjno-Społecznej. W ramach badania pozyskano 115 ankiet. W chwili przeprowadzania wizytacji wyniki badań nie były jeszcze ostatecznie opracowane; Władze Wydziału zadeklarowały, że wyniki te zostaną udostępnione odpowiednio interesariuszom wewnętrznym i staną się elementem działań doskonalących treści programowe oraz proces kształcenia. **Wobec upływu krótkiego czasu od przeprowadzenia badania, nie można w pełni ocenić wpływu wyników badań przeprowadzonych wśród absolwentów kierunku na proces kształcenia i podnoszenia jakości kształcenia.**

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dypłomowych

Przedstawiona Zespołowi oceniającemu dokumentacja prac etapowych nie była kompletna i obejmowała przede wszystkim semestr zimowy roku akademickiego 2013/2014. Wylosowane do szczegółowej oceny prace etapowe z trzech przedmiotów nie budzą zastrzeżeń co do merytorycznej zawartości kwestionariuszy egzaminów/zaliczeń, kryteriów oceny jakości prac etapowych oraz dokumentacji tych prac i ich dostępności dla zainteresowanych studentów.

Rok akademicki 2013/2014 jest ostatnim rokiem studiów licencjackich, na których nie było wymagane przedstawienie pracy dypłomowej jako warunku dopuszczenia do egzaminu dypłomowego. Zespół oceniający zapoznał się z wylosowaną dokumentacją trzech przypadków egzaminu licencjackiego i nie stwierdził istotnych mankamentów lub braków w tej dokumentacji.

Analiza dokumentacji egzaminów dypłomowych (w tym prac magisterskich; na pierwszym stopniu kształcenia Władze Uczelni odstąpiły bowiem od wymogu sporządzania prac dypłomowych jako warunku dopuszczenia do egzaminu dypłomowego) prowadzi do wniosku, że ocena jakości tych prac dokonana przez promotorów i recenzentów jest w większości przypadków rzetelna i poprawna. Zespół oceniający tylko w jednym przypadku stwierdził istotne zawyżenie oceny pracy magisterskiej, wbrew jej oczywistym mankamentom merytorycznym, językowym i redakcyjnym. W czterech przypadkach natomiast na łączną liczbę 13 poddanych ocenie prac magisterskich Zespół stwierdził nieznaczne zawyżenie oceny (zamiast proponowanej oceny bardzo dobrej Zespół uznał, że – z uwagi na mankamenty merytoryczne lub redakcyjne – praca zasługuje na ocenę dobrą). Sporządzone przez promotorów opinie o pracach magisterskich oraz recenzje tych prac zostały opracowane według jednolitego, ogólnouczelnianego schematu. Recenzje są z reguły lakoniczne i wskazują jedynie na zasadnicze kwestie uzasadniające proponowaną ocenę.

Wyniki analizy przedstawionej Zespołowi oceniającemu dokumentacji prac etapowych oraz prac dyplomowych/magisterskich są zawarte w załączniku nr 4 do Raportu z wizytacji.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Efekty kształcenia przyjęte dla ocenianego kierunku oraz odpowiadające im efekty przedmiotowe/modułowe uwzględniają specyfikę oraz koncepcję rozwoju ocenianego kierunku. Są one w pełni zgodne z wymogami KRK, odpowiednio upowszechnione wśród studentów oraz oparte na dorobku z zakresu tych dziedzin i dyscyplin z obszaru nauk społecznych, do których nawiązuje koncepcja kształcenia na kierunku „administracja”.**
- 2) Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku są studentom znane i powszechnie udostępnione. W opinii studentów, efekty te są dla nich w pełni zrozumiałe i sprawdzalne.**
- 3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia. System jest powszechnie znany studentom oraz jest przez nich akceptowany.**
- 4) Uczelnia od niedawna (kwiecień 2014) monitoruje kariery absolwentów, jednakże nie można jeszcze ocenić efektów działań oraz wpływu na koncepcję kształcenia na podstawie wyników tego monitoringu.**

3.Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowane programy kształcenia umożliwiają studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Realizowane obecnie na I i II roku studiów pierwszego stopnia oraz na studiach drugiego stopnia programy kształcenia dla kierunku „administracja” zostały przyjęte uchwałą Rady Wydziału Administracji z dnia 23 lutego 2012 r., na podstawie § 18 Statutu Uczelni. Programy te zostały skonstruowane tak, aby treści programowe oraz organizacja procesu kształcenia dały studentom możliwość opanowania efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji ogólnych (uniwersalnych dla absolwenta kierunków społecznych, włącznie z fundamentalną wiedzą, kompetencjami i umiejętnościami dotyczącymi rynku pracy), charakterystycznych dla kierunku studiów (zgodnych ze standardowymi, powszechnie akceptowanymi treściami przypisywanymi kierunkowi „administracja”) oraz pozwalających na specjalizację zawodową i ujętych jako tzw. moduły specjalnościowe (włącznie z modułem „warsztaty projektowe”). Moduły specjalnościowe z założenia są modułami kształtowanymi adaptacyjnie, w zależności od potrzeb rynku pracy oraz oczekiwań interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych.

Efekty kształcenia zostały osadzone na ukształtowanej w polskim szkolnictwie wyższym tradycji programowej studiów administracyjnych, wzmocnionej treściami ujętymi w obowiązujących do niedawna Standardach kształcenia dla kierunku „administracja” na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Należy jednak podkreślić, że mocną stroną programu studiów jest jego adaptacyjność, polegająca na oferowaniu modułów specjalnościowych odpowiadających potrzebom rynku i oczekiwaniom studentów. Należałoby zasugerować Władzom Uczelni i Wydziału bardziej efektywne włączenie interesariuszy zewnętrznych w kształtowanie oferty specjalności. Obecnie

oferta ta dotyczy studiów pierwszego stopnia i obejmuje: „Zarządzanie publiczne”, „Administrację sądową”, „Administrację rządową i służbę cywilną”, „Administrację samorządową”, „Administrację bezpieczeństwa wewnętrznego”. Treści programowe specjalności oraz ich spójność z koncepcją kształcenia i z założonymi kierunkowymi efektami kształcenia nie budzą zastrzeżeń.

Czas trwania studiów pierwszego stopnia został określony na 6 semestrów, zaś studiów drugiego stopnia – na 4 semestry. Jest to czas odpowiedni dla realizacji przyjętych treści programowych oraz osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Dobór treści kształcenia został oparty na podziale treści i efektów kształcenia na: treści ogólne (cel: wyposażenie absolwenta w wiedzę i kompetencje ogólne z obszaru nauk społecznych, a także w kompetencje dotyczące zachowań na rynku pracy oraz pracy zespołowej); ogólne treści zawodowe odpowiadające standardowym, powszechnie uznanym treściom studiów administracyjnych (cel: naszkicowanie podstawowych cech i treści charakterystycznych dla absolwenta administracji, umożliwiających obejmowanie różnorodnych ról zawodowych w szeroko rozumianej administracji); specjalnościowe treści zawodowe, ukierunkowujące wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne absolwentów studiów administracyjnych na poszczególne sektory administracji i zarządzania. Stosownie do tego podziału zostały skonstruowane bloki przedmiotów i odpowiadających i zajęć dydaktycznych. Studenci „administracji” na poziomie studiów pierwszego stopnia mogą wybierać przedmioty w ramach bloku ogólnego, a także wybierać specjalności. Studenci drugiego stopnia mają do wyboru blok 16 przedmiotów, na łączną liczbę 96 punktów ECTS, a także blok przedmiotów ogólnouniversyteckich na łączną liczbę 48 punktów ECTS. Zakres wyboru stworzony studentom należy uznać za zadowalający i spełniający wymogi prawne co do proporcji liczby punktów ECTS za zajęcia do wyboru do liczby punktów ECTS za pozostałe zajęcia dydaktyczne.

Przyjęta punktacja ECTS uwzględnia (z wyjątkiem praktyki) wymogi prawne punktowej oceny nakładu pracy studenta włożonego w opanowanie poszczególnych treści programowych oraz osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Praca własna studenta jest w poszczególnych sylabusach wydzielona, opatrzona standardową liczbą godzin i odpowiednio „wyceniona” w punktacji ECTS. Punktacja ECTS jest też uzasadniona merytorycznie: stosunkowo największa liczba punktów ECTS została przyznana przedmiotom kształtującym zawodowy profil studiów administracyjnych (takim jak „Konstytucyjny system organów państwowych”, „Prawo administracyjne – część ogólna”, „Prawo administracyjne – część szczegółowa” –nb. nazwa zamieszczona w programie studiów „Prawo administracyjne – część szczegółowa” nie jest zgodna z rozpowszechnioną nazwą „Prawo administracyjne – część szczegółowa”, w rozumieniu szczegółowych gałęzi prawa administracyjnego itp.). Sekwencja przedmiotów w programach i planach studiów nie budzi zastrzeżeń.

Program i wymiar godzinowy praktyk studenckich, termin ich realizacji oraz dobór miejsc ich odbywania nie budzą zasadniczych zastrzeżeń, zważywszy na ogólnoakademicki profil studiów administracyjnych. Od roku akademickiego 2012/2013 praktyki mają miejsce w 4 semestrze studiów pierwszego stopnia i są realizowane w wymiarze 120 godzin. Można byłoby zasugerować zwiększenie liczby godzin praktyki do 150-180 tym bardziej, że przewidziana dla praktyki punktacja wynosi 6 punktów ECTS (co odpowiada 150-180 godzinom nakładu pracy studenta). Praktyka odbywa się w urzędach organów administracji publicznej oraz w instytucjach wykonujących zadania publiczne. Władze Wydziału przedstawiły dokumentację porozumień zawartych z takimi urzędami oraz instytucjami (m. in. z Urzędem Miasta Stołecznego Warszawy, Sądem Rejonowym dla Warszawy-Pragi

Południe, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Drugim Mazowieckim Urzędem Skarbowym, Sądem Okręgowym w Warszawie, Mazowieckim Urzędem Wojewódzkim). Program praktyki zawiera wskazanie umiejętności praktycznych, jakie student powinien uzyskać.

System kontroli i zaliczania praktyk został zorganizowany i funkcjonuje prawidłowo. Zespołowi oceniającemu przedstawiono zarówno akty wewnętrzne regulujące zaliczanie praktyki, jak też dokumentację praktyk z poprzedniego roku akademickiego (2012/2013). Dokumentacja zawiera m. in. wyszczególnienie zadań powierzonych praktykantowi, które może być odniesione do efektów opisanych w sylabusie praktyki. Brak jest na dokumencie poświadczającym odbycie praktyki stwierdzenia o osiągniętych efektach kształcenia. Wskazanie osiągniętych efektów jest natomiast elementem sprawozdania z odbytej praktyki, podpisanego przez reprezentanta instytucji przyjmującej na praktykę oraz praktykanta. System kontroli i zaliczania praktyk zasadniczo umożliwia stwierdzenie, czy student uzyskał umiejętności wskazane w programie praktyki. Niewystarczający jest natomiast opis stopnia uzyskania efektów kształcenia założonych dla praktyki poprzez nabycie odpowiednich umiejętności praktycznych.

Proces kształcenia na studiach administracyjnych pierwszego i drugiego stopnia jest zorganizowany zasadniczo prawidłowo, zważywszy na założone cele i efekty kształcenia, a także dobrane treści programowe i formy ich realizacji. Wykłady są prowadzone dla grup nie większych – w obecnej sytuacji – niż 120 osób, konwersatoria - dla grup 40-60 osobowych (tu można byłoby postulować zmniejszenie liczebności grup konwersatoryjnych z uwagi na specyfikę celów dydaktycznych realizowanych w takich grupach), zaś ćwiczenia dotyczą zajęć informatycznych i obejmują 12-15 studentów. Lektoraty języka obcego są prowadzone dla grup 15-20 osobowych. Zajęcia dydaktyczne są zorganizowane w systemie zjazdowym z uwagi na to, że obecnie studia są prowadzone przede wszystkim w trybie niestacjonarnym, dla studentów pracujących. Organizacja zjazdów nie budzi zastrzeżeń. Możliwa jest indywidualizacja procesu kształcenia (indywidualny plan studiów lub indywidualny rozkład zajęć). Pierwsza forma jest kierowana do studentów szczególnie uzdolnionych, osiągających najlepsze wyniki w studiach. Indywidualny plan studiów obejmuje większą grupę studentów i jest kierowany do studentów niepełnosprawnych (jest ich obecnie 15) oraz do studentów napotykających trudności w pogodzeniu obowiązków studenta z obowiązkami zawodowymi.

- 2) Zgodność treści programowych z założonymi efektami kształcenia nie budzi zastrzeżeń zarówno na studiach pierwszego, jak też drugiego stopnia. Należy jednak skonstatować, że oparcie treści programowych na realizowanych dotąd programach studiów zgodnych ze Standardami kształcenia spowodowało nacisk na efekty kształcenia w zakresie wiedzy, co jest widoczne zwłaszcza w odniesieniu do efektów kształcenia dotyczących poszczególnych modułów specjalnościowych na studiach pierwszego stopnia. Pozytywnie należy ocenić spójność efektów kształcenia i treści programowych, umieszczonych konsekwentnie w obszarze nauk społecznych oraz w wybranych dyscyplinach z dziedzin nauk prawnych, nauk społecznych i nauk ekonomicznych. Na pozytywną ocenę zasługują również dobrane do treści programowych formy zajęć dydaktycznych, oparte na wykładach i ćwiczeniach, ale uzupełnione poprzez formy nowatorskie (jak zwłaszcza „warsztaty projektowe”). Metody dydaktyczne znalazły opis w odpowiednich sylabusach przedmiotowych (np. „wykład interaktywny”, „dyskusja sterowana”, „prezentacja”, „referaty oraz ich

omawianie”, „prace projektowe”, itp.). Cechą zdecydowanej większości opisów metod badawczych jest ich łączenie w bloki metodyczne, umożliwiające różnicowanie podejścia do poszczególnych studentów w grupie, a także nacisk na metody aktywizujące studentów i pozwalające im na nabycie umiejętności pracy w grupie.

Opinie przedstawicieli studentów przedstawione podczas spotkania z Zespołem oceniającym PKA potwierdzają sformułowane wyżej wnioski dotyczące czasu trwania kształcenia, prawidłowości doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia. Studenci pozytywnie wypowiedzieli się co do czasu trwania kształcenia przewidzianego planem studiów. Dobór treści kształcenia studenci również ocenili pozytywnie. Podczas spotkania z Zespołem oceniającym PKA, podkreślali oni specyfikę kierunku „administracja” prowadzonego w Wyższej Szkole Administracyjno-Społecznej, gdzie kształcenie na ocenianym kierunku jest fundamentem funkcjonowania całej Uczelni.

Według studentów, plan studiów jest ułożony prawidłowo i zachowuje właściwe proporcje pomiędzy przedmiotami o charakterze teoretycznym i zawodowym. W zakresie form zajęć i metod dydaktycznych, studenci wskazali, że są odpowiednie i sprzyjają aktywności oraz osiąganiu postępów w nauce. Kolejno, studenci ocenili, że realizowany program studiów umożliwia im realizację zakładanych efektów kształcenia. Sekwencję przedmiotów należy również w opinii studentów - ocenić pozytywnie. Zgodnie z informacją przekazaną przez studentów podczas spotkania, w toku kształcenia nie występują przypadki, w których podczas przedmiotów o charakterze zaawansowanym studentom brak jest wiedzy lub umiejętności podstawowych. W ich opinii, przedmioty są odpowiednio rozmieszczone w planie kształcenia, a stopień szczegółowości i trudności stopniowo wzrasta. Proces kształcenia na ocenianym kierunku opiera się na cyklicznych zajęciach odbywających się w systemie zjazdowym realizowanym w cyklach sobotnio-niedzielnym. Realizacja programu kształcenia odbywa się poprzez uczestnictwo m. in. w wykładach, ćwiczeniach, lektoratach itp. Zgodnie z opinią przedstawioną przez studentów podczas spotkania z Zespołem oceniającym, studenci są poinformowani, jaką wiedzę i umiejętności powinni posiadać po ukończeniu ocenianego kierunku studiów. Są świadomi aktualnych wymagań rynku pracy, i w ich opinii realizowany program kształcenia w dużym stopniu pozwoli te wymagania spełnić. Podkreślili ponadto, że większość z nich już jest zatrudniona w administracji publicznej, a studia podjęli w celu umożliwienia dalszego rozwoju zawodowego.

Możliwość indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych należy w opinii studentów - ocenić pozytywnie. Na podstawie Regulaminu studiów WSAS w Warszawie student może studiować według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia na zasadach ustalonych przez Radę Wydziału. Studiowanie według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia polega na rozszerzeniu zakresu wiedzy w ramach studiowanego kierunku lub specjalności albo na zmianie specjalności, łączeniu dwu lub więcej specjalności w obrębie jednego lub więcej kierunków, a także na udziale studenta w pracach badawczych. Ponadto, istnieje możliwość studiowania według indywidualnej organizacji studiów, która przeznaczona jest dla studentów, którzy znaleźli się przejściowo w sytuacji życiowej uniemożliwiającej studia w regulaminowym toku studiów, w szczególności dla studentów będących osobami niepełnosprawnymi, członkami kadry sportowej, żołnierzami na misjach wojskowych. Indywidualna organizacja studiów na WSAS polega na określeniu indywidualnych terminów i trybu realizacji obowiązków dydaktycznych wynikających z planów studiów i programu kształcenia, w tym: zaliczeń, egzaminów, praktyk, itp. Wskazać jednak należy, że z uwagi na specyfikę

studiów niestacjonarnych, żaden student nie korzysta z wymienionych możliwości indywidualizacji, ponieważ w opinii samych studentów nie ma takiej potrzeby.

W zakresie możliwości indywidualizacji procesu kształcenia osób z niepełnosprawnościami, Regulamin studiów WSAS przewiduje jedynie wspomnianą wcześniej indywidualną organizację studiów. Wskazania wymaga fakt, iż obowiązujący Regulamin studiów nie spełnia tym samym wymogów określonych w §2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 lipca 2011 r. w sprawie warunków, jakim muszą odpowiadać postanowienia regulaminu studiów w uczelniach. **Regulamin studiów nie określa bowiem sposobu dostosowania organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów będących osobami niepełnosprawnymi, w tym dostosowania warunków odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności.** W tym zakresie wskazać należy, że określenie możliwości przyznania indywidualnej organizacji studiów nie wyczerpuje dyspozycji §2 wspomnianego rozporządzenia.

Podsumowując: założone na studiach administracyjnych pierwszego i drugiego stopnia efekty kształcenia, dobrane treści programowe oraz formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość; stwierdzone usterki dotyczą praktyki i polegają na nieprawidłowej relacji między liczbą godzin przypisanych praktyce (120) a punktacją ECTS (6 punktów), a także na braku precyzyjnego opisu efektów kształcenia osiągniętych na praktyce w książce praktyki i w zaświadczeniu o odbyciu praktyki. Poprawy wymagają przepisy Regulaminu studiów w kwestii dostosowania organizacji i właściwej realizacji procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów niepełnosprawnych. Należy także u efektywnić działania Władz Wydziału w kwestii korzystania przez studentów z regulaminowych możliwości indywidualizacji procesu kształcenia.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowane na studiach pierwszego stopnia i drugiego stopnia programy kształcenia umożliwiają studentom osiągnięcie każdego z założonych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie założonej struktury kwalifikacji absolwenta.

2) Założone efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć i stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość zarówno w odniesieniu do studiów pierwszego, jak też drugiego stopnia. Drobne mankamenty można zauważyć w odniesieniu do praktyki, której ujęcie w programie studiów, a także w systemie kontroli i zaliczania zajęć nie jest w pełni zgodne z wymogami prawnymi oraz wystarczająco precyzyjne (przypisanie praktykom 120 godzin oraz 6 punktów ECTS; brak precyzyjnego opisu efektów kształcenia uzyskanych w toku praktyki). Władze Wydziału powinny podjąć działania zmierzające do udoskonalenia i u efektywnienia regulaminowych możliwości korzystania przez studentów z różnych form indywidualizacji studiowania, w tym indywidualizacji studiowania przez studentów niepełnosprawnych.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) Na studiach administracyjnych I i II stopnia zajęcia prowadzi łącznie 43 nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni na podstawie umowy o pracę,

posiadających niezbędne kwalifikacje oraz dorobek naukowy w zakresie prowadzonych zajęć dydaktycznych. Na kadrę akademicką składa się 14 nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego oraz 29 nauczycieli etatowych prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. Poza tymi nauczycielami lektoraty języka obcego prowadzi jeszcze 9 lektorów zatrudnionych na podstawie umowy o dzieło. **Stan liczbowy i przygotowanie merytoryczne kadry akademickiej prowadzącej zajęcia na kierunku „administracja” należy uznać za zadowalający oraz tworzący realne możliwości realizacji celów edukacyjnych programu studiów.**

Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku „administracja” powinno stanowić, zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku poziomie kształcenia (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., nr 0, poz. 131), co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Natomiast minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na kierunku „administracja”, zgodnie z § 15 ust. 1 ww. rozporządzenia, powinno stanowić co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów (§ 13 ust. 1 – w odniesieniu do studiów pierwszego stopnia oraz ust. 2 i 2a ww. rozporządzenia). Wszystkim nauczycielom akademickim wskazanym przez Uczelnię do minimum kadrowego kierunku „administracja” na bieżący rok akademicki (2013/2014) zaplanowano prowadzenie na kierunku studiów i poziomie kształcenia zajęć dydaktycznych w wymiarze przewidzianym przepisami § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub stopień zawodowy magistra).

Podsumowując: liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu studiów zarówno na pierwszym, jak też drugim stopniu studiów administracyjnych. Władze Uczelni i Wydziału powinny jednak zadbać o formalnoprawną stronę więzi łączących nauczycieli akademickich (zwłaszcza tych, którzy tworzą minimum kadrowe) z Uczelnią i nie dopuszczać do zaniedbań takich jak brak wymaganych prawem dokumentów w teczkach osobowych nauczycieli akademickich, niekompletność oświadczeń w kwestii zgody na zaliczenie do minimum kadrowego itp.

- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i założonych efektów kształcenia.

W ocenie Zespołu liczba nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku jest odpowiednia do właściwej obsady zajęć dydaktycznych w uczelni prowadzącej studia administracyjne. Także jakość tej kadry zasługuje na pozytywną ocenę, z uwagi na oparte na Standardach kształcenia, prawnicze ukierunkowanie koncepcji i programu studiów administracyjnych. Kadra ta składa się w decydującej mierze z doświadczonych dydaktyków. Analiza dokumentacji

dotyczącej obsady zajęć dydaktycznych wykazuje, że jakość kadry dydaktycznej oraz zasadnicza trafność obsady poszczególnych zajęć (zgodność kwalifikacji i dorobku naukowego z tematyką zajęć) gwarantują realizację celów edukacyjnych programu studiów administracyjnych.

Kadra akademicka prowadząca zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku była przedmiotem analizy pod kątem zgodności dorobku naukowego z tematyką prowadzonych zajęć oraz jego umieszczenia w odpowiedniej dziedzinie i dyscyplinie naukowej. Struktura kwalifikacji zawodowych nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku „administracja” umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Jest ona zgodna ze strukturą zajęć przydzielonych poszczególnym nauczycielom.

Umowy o pracę dwunastu spośród czternastu nauczycieli akademickich zgłoszonych przez Uczelnię do minimum kadrowego, zostały podpisane dwa-dziesięć lat temu i pozostają w mocy; wszyscy nauczyciele akademicy podpisali umowy o pracę na czas nieokreślony. **Taki stan umów o pracę zdecydowanej większości nauczycieli akademickich zgłoszonych do minimum kadrowego pozwala uznać skład minimum kadrowego za stabilny.** Minimum kadrowe na ocenionym kierunku cechuje się dużym stopniem trwałości; przynajmniej od kilku lat skład minimum zasadniczo się nie zmienia, a ponadto przekracza wymagany przepisami prawa minimalny próg liczbowy zarówno w odniesieniu do samodzielnych nauczycieli akademickich, jak też do nauczycieli za stopniem naukowym doktora.

Dwóch nauczycieli akademickich złożyło oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego po terminie określonym w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r., poz. 572, z późn. zm.).

W teczce osobowej jednego nauczyciela akademickiego brakowało dokumentu potwierdzającego posiadanie deklarowanego stopnia naukowego. Umowy o pracę sześciu nauczycieli akademickich nie zawierały informacji, czy Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. Dane te Władze Uczelni i Wydziału dołączyły do dokumentacji w czasie wizytacji, po uprzednim wskazaniu brakujących dokumentów przez Zespół oceniający.

Uwzględniając sanacyjne działania Władz Uczelni i Wydziału w kwestii likwidacji stwierdzonych w trakcie wizytacji mankamentów i brakach w teczkach osobowych pracowników, są przesłanki do zaliczenia wszystkich czternastu zgłoszonych nauczycieli do minimum kadrowego zarówno na studiach administracyjnych pierwszego, jak też na drugiego stopnia. W konsekwencji minimum kadrowe na każdym ze stopni kształcenia wynosi siedmiu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz siedmiu nauczycieli ze stopniem naukowym doktora.

Zajęcia dydaktyczne są obsadzone przez odpowiednio przygotowanych nauczycieli akademickich, z właściwym dorobkiem naukowym w zakresie dyscypliny, do której należy zaliczyć prowadzony przedmiot. Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych (szczegółowa ocena jest zawarta w załączniku nr 6 – *Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena*) wypada **pozytywnie**. Nauczyciele prowadzący zajęcia byli dobrani właściwie od strony merytorycznej, dobrze przygotowani do prowadzenia zajęć (wykładów lub konwersatoriów); metodyka prowadzenia zajęć nie wzbudzała zastrzeżeń.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na studiach pierwszego stopnia (14) do liczby studentów (700) **spełnia wymóg określony w § 17 ust. 1 pkt 3 przywołanego wyżej rozporządzenia i wynosi jak 1 do 50, przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1 do**

160. Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na studiach drugiego stopnia (14) do liczby studentów (740) również spełnia wskazany wyżej wymóg i wynosi jak 1 do 53. Sumując liczbę studentów na obu stopniach studiów (1440) i zestawiając ją z liczbą pracowników zaliczonych do minimum kadrowego (14) również otrzymamy relację spełniającą wymóg prawny (103 do 1).

Mając na uwadze stwierdzone w trakcie wizytacji zaniedbania dotyczące zawartości teczek osobowych pracowników zgłoszonych do minimum kadrowego Władze Uczelni i Wydziału powinny zadbać o formalnoprawną stronę więzi łączących nauczycieli akademickich (zwłaszcza tych, którzy tworzą minimum kadrowe) z Uczelnią i nie dopuszczać do zaniedbań takich jak brak wymaganych prawem dokumentów w teczkach osobowych nauczycieli akademickich, niekompletność oświadczeń w kwestii zgody na zaliczenie do minimum kadrowego itp.

- 3) Ocena polityki kadrowej prowadzonej w Uczelni i na Wydziale w związku z ocenianym kierunkiem studiów.

Władze Uczelni i Wydziału nie prowadzą perspektywicznej polityki kadrowej, koncentrując się na doraźnych zadaniach wynikających z obecnej sytuacji w szkolnictwie wyższym. Zespołowi oceniającemu nie przedstawiono dokumentacji dotyczącej wspierania rozwoju naukowego młodej kadry akademickiej. Doraźny charakter prowadzonej polityki kadrowej nie rokuje dobrze na przyszłość z uwagi na przekroczenie wieku emerytalnego przez więcej niż połowę samodzielnych nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego.

Funkcjonujące w Uczelni procedury weryfikacji nauczycieli akademickich spełniają wymogi ustawowe i ograniczają się do okresowych ocen nauczycieli akademickich. Z informacji uzyskanych w trakcie wizytacji od Władz Uczelni i Wydziału wynika, że Uczelnia stwarza możliwości publikacji artykułów naukowych we własnych Zeszytach Naukowych, a ponadto w uzasadnionych przypadkach pokrywa koszty uczestnictwa pracowników Uczelni w konferencjach naukowych. Z informacji uzyskanych od przedstawicieli kadry akademickiej Uczelni wynika natomiast, że oczekiwaliby oni większego wsparcia w staraniach o zewnętrzne granty na finansowanie projektów badawczych.

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

W dniu 31 maja 2014 r. w godz. 12.30-14 odbyło się spotkanie Zespołu oceniającego z kadrą akademicką Uczelni prowadzącą zajęcia na kierunku „administracja”. W spotkaniu uczestniczyło 14 nauczycieli akademickich Uczelni. W trakcie spotkania zgłoszono w kolejności następujące opinie, postulaty i propozycje:

1/ W opinii pracowników studia administracyjne w Uczelni nie są zagrożone w najbliższym okresie, jednakże w dłuższej perspektywie Władze Uczelni powinny urozmaicać ofertę kształcenia, w tym także odpowiednio modyfikować treści programowe studiów administracyjnych;

2/ wysunięto sugestię spotkań dydaktycznych poświęconych kształtowaniu treści programowych oraz organizowaniu procesu dydaktycznego w odniesieniu do przedmiotów prawniczych opartych na stanie prawa obowiązującego w danej gałęzi – w sytuacji częstych oraz niekiedy radykalnych zmian stanu prawnego;

3/ skonstatowano obniżanie jakości kandydatów na studia wyższe, czego rezultatem są ograniczenia co do możliwości ukształtowania odpowiedniej jakości absolwentów studiów administracyjnych; wysunięto postulat takiego uatrakcyjniania oferty Uczelni, aby przyciągać możliwie najlepszych absolwentów szkół średnich; rozwijana powinna być również współpraca Uczelni z liceami znajdującymi się w zasięgu oddziaływania Uczelni;

4/ w opinii pracowników Uczelni obecny system grantów na badania naukowe (w tym zwłaszcza grantów rozdzielanych przez NCN) dyskryminuje niepubliczne uczelnie wyższe; podobnie dyskryminacyjny charakter ma parametryzacja uczelni oraz rozdzielanie środków finansowych będących w dyspozycji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego; w tym kontekście pracownicy postulowali większe wsparcie Władz Uczelni dla tych nauczycieli akademickich, którzy zechcą aplikować o granty NCN;

5/ w opinii pracowników polski system szkolnictwa wyższego potrzebuje placówek kształcenia wyższego takich jak „community colleges” w USA; takie placówki mogłyby być zorganizowane w ramach społeczności lokalnych i prowadzone jako przedsięwzięcia prywatne finansowane ze środków publicznych, ale kontrolowane przez społeczności lokalne.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu studiów zarówno na pierwszym, jak też drugim stopniu studiów administracyjnych. Władze Uczelni i Wydziału powinny jednak zadbać o formalnoprawną stronę więzi łączących nauczycieli akademickich (zwłaszcza tych, którzy tworzą minimum kadrowe) z Uczelnią i nie dopuszczać do zaniedbań takich jak te, które stwierdzono w trakcie wizytacji.

2) **Skład minimum kadrowego na każdym ze stopni kształcenia wynosi łącznie 14 nauczycieli akademickich (7 nauczycieli samodzielnych i 7 nauczycieli ze stopniem naukowym doktora), co spełnia wymogi prawne minimum na studiach pierwszego i na studiach drugiego stopnia.** Dorobek naukowy i kwalifikacje kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i założonych efektów kształcenia.

3) Władze Uczelni i Wydziału nie prowadzą rozwiniętej, perspektywicznej polityki kadrowej w związku z ocenianym kierunkiem, koncentrując swoją uwagę na rozwiązywaniu bieżących problemów kadrowych związanych z zapewnieniem odpowiedniego składu minimum kadrowego oraz kadry akademickiej prowadzącej zajęcia na kierunku „administracja”.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje Uczelnia a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych. Uczelnia, w tym także Wydział Administracji, mają ukształtowaną bazę dydaktyczną. Budynki, w których odbywają się zajęcia ze studentami wizytowanego kierunku studiów, mieszczące się przy ulicy Grochowskiej 346/348 oraz Mińskiej 1/5, nie są własnością Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej. Uczelnia wynajmuje sale dydaktyczne oraz salę gimnastyczną od LXXII Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Jakuba Jasińskiego, Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 5 oraz Centrum Kształcenia Praktycznego. Umowy najmu zostały przedłożone do wglądu w trakcie wizytacji. Czas umów

najmu (zawartych na okres roku i zawierających klauzulę o możliwości ich przedłużenia) stwarza poczucie względnej jedynie stabilności bazy dydaktycznej Uczelni z punktu widzenia czasu niezbędnego dla zakończenia rozpoczętych cykli studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Do prowadzenia zajęć przeznaczonych jest 26 sal wykładowych, ćwiczeniowych i laboratoryjnych. W budynku przy ul. Grochowskiej 346/348, w którym znajduje się siedziba Uczelni, znajduje się 19 sal dydaktycznych. Uczelnia wynajmuje ponadto trzy sale wykładowe (każda na 120 osób) w budynku Centrum Kształcenia Praktycznego oraz dwie sale wykładowe (jedna na 200 osób, a druga na 80 osób) i cztery sale ćwiczeniowe w budynku Centrum Kształcenia Ustawicznego. Oba obiekty znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie siedziby Uczelni przy ul. Mińskiej 1/5 (budynki oddzielone są od siebie boiskami sportowymi), co tworzy swoistego rodzaju kampus uczelniany.

Wszystkie sale wykładowe posiadają nagłośnienie, wyposażone są w środki audiowizualne (rzutniki, telewizory). Uczelnia posiada w odpowiedniej liczbie przenośny sprzęt niezbędny dla prezentacji multimedialnych. Zorganizowano także laboratoria komputerowe zlokalizowane w budynku przy ul. Mińskiej 1/5 (dwadzieścia stanowisk) i w budynku przy ul. Grochowskiej 346/348 (trzydzieści stanowisk). Laboratoria zostały w pełni wyposażone przez Wyższą Szkołę Administracyjno-Społeczną. Poza zjazdami są one dostępne dla studentów w każdy piątek w godzinach popołudniowych. Uczelnia zapewnia wówczas także konsultacje informatyczne. W każdym z budynków działa punkt gastronomiczny, przy czym w budynku Centrum Kształcenia Ustawicznego są także dania obiadowe (w ramach baru – stołówki).

W siedzibie przy ul. Grochowskiej mieści się Biblioteka Uczelni oraz czytelnia i wypożyczalnia. Obejmuje ona zarówno wypożyczalnię, jak i czytelnię. Biblioteka Uczelni posiada łącznie 9000 woluminów. Zbiory zapewniają dostęp do literatury wskazanej w sylabusach przedmiotów. Czytelnia daje dostęp do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki. Na podstawie dostarczonej dokumentacji dotyczącej struktury księgozbiorów Biblioteki WSAS można stwierdzić, że struktura ta obejmuje w niezbędnej liczbie relatywnie świeże pozycje wydawnicze (zwłaszcza podręcznikowe) dotyczące w szczególności dyscyplin „Prawo”, „Nauki o polityce” i „Polityka społeczna”. Pozostałe dyscypliny wskazane jako istotne dla efektów kształcenia i treści programowych na ocenianym kierunku są reprezentowane w księgozbiore w znacznie skromniejszym stopniu. Zachodzi jednak zasadnicza zbieżność między pozycjami literatury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach a pozycjami dostępnymi dla studentów w Bibliotece WSAS. Należy zauważyć zmniejszanie kwoty przeznaczanej przez Władzę Uczelni na zakup nowych pozycji książkowych oraz materiałów do edukacji elektronicznej (w roku 2012 – ponad 31 tys. zł; w roku 2013 – niecałe 26 tys. zł., zaś w roku 2014 jedynie 3012 zł.). Jest to tendencja niepokojąca z uwagi na to, że liczba 9 tys. woluminów nie jest zbyt duża, zwłaszcza z uwagi na studia drugiego stopnia wymagające prowadzenia odpowiednich badań naukowych przez Uczelnię i Wydział Administracji pozostających w związku z kierunkiem „administracja”.

Biorąc pod uwagę liczbę obecnie kształconych studentów oraz planowany nabór na nowy kierunek studiów (100 osób) stan bazy dydaktycznej jest w pełni wystarczający. Pozwala on na zorganizowanie i przeprowadzenie wszystkich planowanych form zajęć dydaktycznych.

Podsumowując: Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniającą potrzeby osób niepełnosprawnych. Wniosek taki wynika zarówno z dokonanej przez Zespół oceniający wizytacji pomieszczeń wykorzystywanych na cele dydaktyczne oraz innych budynków Uczelni i Wydziału, jak też z analizy odpowiednich danych zawartych w Raporcie samooceny. Konieczne jest jednak podkreślenie, że jest to baza wynajmowana przez Uczelnię na warunkach nie tworzących pełnego bezpieczeństwa dla toku kształcenia, zwłaszcza na studiach pierwszego stopnia zaplanowanych na 3 lata (w zestawieniu z czasem najmu

określonym co najwyżej na rok). Zważywszy na prowadzenie studiów drugiego stopnia, wymagających prowadzenia badań naukowych w zakresie administracji oraz dysponowania odpowiednią bazą biblioteczną dla takich badań należy uznać, że liczba 9 tys. woluminów (w tym w większości opracowań podręcznikowych) nie jest zbyt duża, zaś Władze Uczelni przeznaczają w ostatnich latach coraz mniejsze kwoty na zakup nowych pozycji książkowych.

W opinii studentów administracji baza dydaktyczna Uczelni może być uznana za wystarczającą. Składa się ona, jak już wyżej wskazano, z kilku budynków/ośrodków, zlokalizowanych przy ul. Grochowskiej 346/348 (gdzie mieści się siedziba Uczelni) i w bliskim otoczeniu siedziby Uczelni. Uczelnia nie posiada zaplecza lokalowego na prawach własności. Zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku odbywają się w salach zajęciowych wynajmowanych corocznie. Uczelnia wynajmuje 19 sal zajęciowych w budynku 72 Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Jakuba Jasińskiego, a ponadto trzy sale wykładowe w budynku Centrum Kształcenia Praktycznego oraz dwie sale wykładowe (ok. 200 i ok. 80 miejsc) i cztery sale ćwiczeniowe w budynku Centrum Kształcenia Ustawicznego. Umowy najmu pomieszczeń zawierane są na okres jednego roku i cyklicznie przedłużane. Tego typu procedura budzi wątpliwości Zespołu oceniającego PKA, albowiem nie gwarantuje ona pełnej stabilności w zakresie bazy dydaktycznej - z uwagi na relatywnie krótki okres najmu. Tej oceny nie podważa stwierdzenie Władz Uczelni i Wydziału, że dotychczasowa praktyka zawierania umów najmu oraz ich realizacji nie spowodowała jakiegokolwiek zagrożenia dla realizacji procesu dydaktycznego. Zaleca się zatem podjęcie działań gwarantujących wynajem sal dydaktycznych na okres dłuższy niż dotychczasowy, odpowiadający cyklowi kształcenia na studiach pierwszego stopnia.

Wszystkie sale wykładowe posiadają nagłośnienie, a większość wyposażona jest w środki audiowizualne (rzutniki, telewizory). Wskazać jednak należy, że Uczelnia dysponuje przenośnym sprzętem niezbędnym do prezentacji multimedialnych, który w każdej chwili można pobrać z portierni. Ponadto, studenci ocenianego kierunku dobrze ocenili rzeczywiste możliwości wykorzystania laboratoriów komputerowych zlokalizowanych w dwóch budynkach – łącznie pięćdziesiąt stanowisk.

Studenci dobrze oceniają stan księgozbioru Biblioteki WSAS. Biblioteka Uczelni oraz czytelnia i wypożyczalnia mieszczą się siedzibie Uczelni. Obejmuje ona zarówno wypożyczalnię, jak i czytelnię. Z opinii studentów wynika, że wszelkie niezbędne pozycje bibliograficzne, wymagane w ramach poszczególnych przedmiotów, są dostępne w bibliotece. Studenci podkreślili także, że w razie zapotrzebowania na jakąś książkę, mają możliwość wnioskowania o sprowadzenie danej pozycji z bibliotek współpracujących z Uczelnią, bądź o zakup danej pozycji.

Bazę instytucji, w których odbywają się praktyki zawodowe studentów ocenianego kierunku należy ocenić bardzo dobrze. Należą do nich głównie instytucje szeroko rozumianej administracji publicznej, takie jak Urząd Miasta Stołecznego Warszawy, urzędy skarbowe, urzędy dzielnic, itp. Każdy student może dzięki temu liczyć na duże wsparcie w procesie organizacji praktyk zawodowych, choć wskazać należy również że ponad 95% studentów ocenianego kierunku zalicza praktyki na podstawie swojej pracy zawodowej, która jest zbieżna z profilem kształcenia na ocenianym kierunku.

Infrastruktura nie jest w należyтым stopniu przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jednakże należy jednocześnie wskazać, że budynki, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne, nie są własnością Uczelni, a są jedynie wynajmowane. Znacząco ogranicza to możliwości rozwoju infrastruktury, w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami w przypadku których niezbędne byłyby prace modernizacyjno-techniczne wymagające instalacji wind, itp. Podkreślić także należy, że żaden ze studentów WSAS nie legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności, wymagającej szczególnych ułatwień infrastrukturalnych.

Podsumowując: Uczelnia dysponuje dobrze wyposażoną, choć wynajmowaną bazą materialną wykorzystywaną na cele dydaktyczne, a budynki i mieszczące się w nich sale dydaktyczne są w bardzo dobrym stanie technicznym. Studenci mają dostęp do sieci komputerowej. Biblioteka posiada wystarczający księgozbiór, wraz z odpowiednimi zbiorami literatury z dziedzin nauk prawnych i – w mniejszej mierze – nauk społecznych oraz nauk ekonomicznych. Studenci mają szeroki i łatwy dostęp do czasopism zarówno w wersji papierowej, jak też elektronicznej. Baza dydaktyczna i naukowa umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Przystosowanie bazy dydaktycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych należy ocenić jako zadowalające. Obecnie studiuje w Uczelni 15 studentów niepełnosprawnych, którzy oceniają przystosowanie podstawowych obiektów dydaktycznych jako zadowalające. Należy jednak zwrócić uwagę, że doskonalenie przystosowania sal dydaktycznych i pomieszczeń administracji uczelnianej do potrzeb osób niepełnosprawnych napotyka na przeszkody z uwagi na ograniczenia wynikające ze statusu Uczelni nie jako właściciela, ale jako użytkownika pomieszczeń dydaktycznych i administracyjnych. Zasoby biblioteczne wymagają znacznego powiększenia w kierunku umożliwiającym wykorzystywanie księgozbioru Uczelni do prowadzenia badań naukowych w zakresie administracji.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Uczelnia posiada wystarczającą infrastrukturę dydaktyczną dla realizacji założonych efektów kształcenia prowadzenia procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku. Pomieszczenia dydaktyczne są należycie wyposażone w sprzęt dydaktyczny, jak również zadowalająco dostosowane do potrzeb odpowiednich form zajęć dydaktycznych (sale gimnastyczne są dostosowane na tyle, na ile jest to możliwe, do potrzeb odbywania zajęć wykładowych, natomiast sale klasowe – do potrzeb odbywania zajęć konwersatoryjnych i ćwiczeniowych). Uczelnia posiada odpowiednią liczbę dobrze wyposażonych stanowisk informatycznych dla potrzeb studentów.

Status Uczelni jako najemcy pomieszczeń dydaktycznych zapewnia co prawda – z uwagi na postanowienia odpowiednich umów najmu – możliwość przedłużania najmu na kolejne okresy, jednakże nie gwarantuje pełnego bezpieczeństwa realizacji procesów dydaktycznych w okresie niezbędnym dla zamknięcia cykli kształcenia zarówno na studiach pierwszego, jak też drugiego stopnia. Ponadto wynajmowanie pomieszczeń z klauzulą korzystania z nich w okresie weekendowym zdecydowanie utrudnia ewentualne prowadzenie studiów stacjonarnych, jak również podejmowanie decyzji w kwestii niezbędnych prac adaptacyjnych i remontów pomieszczeń dydaktycznych. Stan zasobów bibliotecznych Biblioteki WSAS należy ocenić jako zadowalający i zasadniczo dostosowany do specyfiki studiów administracyjnych. Należy jednak podkreślić, że zasoby te obejmują w większości pozycje i materiały o znaczeniu dydaktycznym (zwłaszcza podręcznikowym), co nie stwarza pracownikom i studentom prowadzącym badania naukowe dobrej bazy badawczej. Ponadto należy skonstatować malejącą w ostatnich latach kwotę przeznaczaną przez Władze Uczelni na zakupy kolejnych pozycji książkowych, specjalistycznych czasopism w obszarze nauk społecznych oraz materiałów elektronicznych.

6. Czy na Wydziale Administracji WSAS są prowadzone badania naukowe w zakresie obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów?

Wyższa Szkoła Administracyjno-Społeczna prowadzi własną działalność naukowo-badawczą związaną z kierunkiem nauczania, tj. z zagadnieniami administracji publicznej. W szczególności zakończone zostały trzy prowadzone w ostatnich latach programy badawcze. Pierwszy z nich dotyczył zastosowań analiz socjoekonomicznych w badaniach nad rozwojem mikroregionów, z punktu widzenia potrzeb administracji publicznej. Miał charakter międzynarodowy i obejmował grupę badawczą z Łotwy, Estonii, Litwy i Irlandii. Uczestniczyli w nim także naukowcy z uczelni krajowych. Z częścią z nich WSAS ma podpisaną umowę o współpracy. Drugi program dotyczył badań nad zagadnieniami bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego pt. *Społeczny wymiar bezpieczeństwa wewnętrznego i międzynarodowego*. Zaowocował on konferencją naukową z udziałem gości zagranicznych oraz publikacją pt. *Problemy bezpieczeństwa wewnętrznego i bezpieczeństwa międzynarodowego*, Warszawa 2009 - wydaną nakładem WSAS. Część wyników badań została opublikowana w Zeszytach Naukowych WSAS. W badaniach uczestniczyli pracownicy naukowcy uczelni, a także naukowcy z Akademii Obrony Narodowej, Akademii Podlaskiej, Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu i innych jednostek strukturalnych zajmujących się bezpieczeństwem państwa. Trzeci program obejmował badania nad patologiami w administracji w relacji urzędnik - petent. Miał on charakter interdyscyplinarny, a uczestnicy legitymowali się zarówno afiliacją WSAS, jak też innych uczelni i ośrodków badawczych. Raportem z badań była publikacja pt. *Zjawiska patologiczne w relacjach urzędnik – obywatel*, wydana nakładem WSAS. Skala zaangażowania nauczycieli akademickich Uczelni w powyższe badania naukowe może być uznana jako znacząca, choć zwłaszcza w odniesieniu do kierunków badań poszczególnych nauczycieli Władze Uczelni nie doprowadziły do jednoznacznego afiliowania poszczególnych pozycji dorobku naukowego poszczególnych nauczycieli w Uczelni. Skalę współpracy międzynarodowej i krajowej należy również ocenić – zważywszy na charakter Uczelni i skalę prowadzonego w niej kształcenia – jako znaczącą. Warto podkreślić, że w części wspomnianych wyżej badań i konferencji udział Uczelni miał charakter ośrodka wiodącego lub organizatora konferencji naukowej.

Ponadto obecnie realizowany jest program pn. *Współdziałanie Trzeciego Sektora i Administracji Publicznej na Rzecz Innowacyjnego Rozwoju Lokalnego (TSAPIR)*. Jest to program realizowany przez pracowników naukowych WSAS oraz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Etapowe wyniki badań opublikowane zostały na łamach Zeszytów Naukowych WSAS oraz w trakcie konferencji: *Dwadzieścia lat przemian w administracji i zarządzaniu (WSAS, Warszawa 2010)*.

Na finansowanie badań naukowych Uczelnia przeznaczyła do tej pory około 900.000 zł. W latach 2014-2015 na finansowanie badań naukowych Uczelnia planuje przeznaczyć ok. 200.000 zł (dotyczy to m.in. kosztów prowadzenia badań, zakupu literatury, udziału w konferencjach i sympozjach tematycznych (krajowych i zagranicznych), publikacji wyników badań).

W 2006 r. zainicjowano publikację Zeszytów Naukowych Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej: *Administracja i Społeczeństwo*. Zeszyty zarejestrowane zostały jako półrocznik. W bieżącym roku Uczelnia planuje wystąpić o wpisanie Zeszytów na listę ministerialną, gdyż dopiero od dwóch lat ukazują się one jako wydawnictwa periodyczne (ISSN). Zamysłem edycji było stworzenie możliwości prezentacji częściowych wyników badań prowadzonych przez pracowników naukowo-dydaktycznych Uczelni, miejsca wymiany doświadczeń z innymi krajowymi i zagranicznymi ośrodkami naukowo-badawczymi i dydaktycznymi, ale także prezentacji działań penetracyjnych podejmowanych przez studentów w ramach kół naukowych. Zgodnie z ustaleniami Rady Naukowej Zeszytów publikowane materiały mają spełniać nie tylko walor merytoryczny i poznawczy, ale także dydaktyczny, a więc być powiązane z kierunkiem kształcenia „administracja”, jak

również – perspektywicznie – z innymi kierunkami prowadzonymi w Uczelni i ulokowanymi w obszarze nauk społecznych. Wszystkie materiały podlegają już m. in. zewnętrznej, podwójnej recenzji, zawierają streszczenia w języku angielskim, które też są upublicznione na stronie internetowej uczelni.

Uczelnia od 2009 roku emituje także serię wydawniczą: „Nauka i Wiedza” pod redakcją naukową dra Tadeusza Okrasy. Zamieszczane są w niej rozprawy pracowników naukowo-dydaktycznych, materiały powstałe jako raporty z badań naukowych, jak też materiały z zorganizowanych konferencji naukowych.

Równocześnie pracownicy naukowcy Uczelni nakładem Wydawnictwa WSAS publikują materiały z badań własnych oraz materiały o charakterze podręczników i skryptów akademickich.

Słabością Uczelni jest bardzo małe uczestnictwo w badaniach naukowych o charakterze międzynarodowym, w ramach konsorcjów badawczych realizujących duże, interdyscyplinarne projekty badawcze. Uczelnia nie wspiera także efektywnie starań swoich pracowników o pozyskanie zewnętrznych funduszy i środków na realizację wysuniętych przez nich projektów badawczych.

Ponadto Uczelnia organizuje i uczestniczy w organizacji konferencji naukowych współpracując w tym zakresie zarówno z Uczelniami w kraju jak i poza jej granicami. W badaniach naukowych studenci uczestniczą za pośrednictwem kół naukowych. W różnych okresach na Wydziale Administracji działały lub działają 3-4 koła naukowe. Obecnie funkcjonują: Koło Naukowe „Samorząd Lokalny” (zarejestrowane w 2011 r.), Koło Naukowo-Badawcze „proCom-Gosp” (zarejestrowane w 2012 r.) oraz Koło Studenckie „Integracja Europejska a światowy proces globalizacji” (zarejestrowane w 2013 r.). Ponadto w działaniach aktywizujących naukowo studentów administracji uczestniczy aktywnie samorząd studencki Uczelni. W ramach kół naukowych realizowana jest problematyka dotycząca: bezpieczeństwa społeczności lokalnych, relacji urząd-obywatel, rozwoju lokalnego i trzeciego sektora oraz współczesnych regulacji prawnych. Studenci prowadzą badania empiryczne polegające na prowadzeniu ankiet oraz teoretyczne. Powstają opracowania o charakterze referatów i komunikatów z badań. W przygotowaniu jest specjalne wydanie Zeszytów Naukowych, w których publikowane będą wybrane prace studentów. Biorąc pod uwagę fakt, że studia są prowadzone w formie niestacjonarnej, a większość studentów pracuje, zaangażowanie stałe w liczbie około 75-90 studentów w prace kół naukowych uznać należy za sukces Uczelni.

Podsumowując: Uczelnia stwarza studentom możliwość zrzeszania się w różnych organizacjach studenckich, w tym także kołach naukowych. Przy ocenianym kierunku funkcjonują obecnie trzy koła naukowe. Prace kół naukowych skupiają się na organizacji własnych badań, jednakże w związku z nurtami badań prowadzonymi w Uczelni. Badania te obejmują obszar, w którym prowadzone jest kształcenie na ocenianym kierunku. Do aktywności kół w minionym roku akademickim można zaliczyć między innymi udział w Seminarium naukowo-badawczym pn. „Metodologiczne i praktyczne aspekty ewaluacji 'programów lokalnych' (EPL)” czy też udział w projekcie badawczym dotyczącym trzeciego sektora.

Jak podkreślają przedstawiciele kół naukowych, wsparcie merytoryczne i organizacyjne ze strony kadry akademickiej jest bardzo duże. Pracownicy Uczelni przychylnie odnoszą się do inicjatyw o charakterze naukowym prowadzonych przez studentów. W kolejnym roku akademickim przedstawiciele Koła planują udział w konferencjach ogólnopolskich i publikacje w czasopiśmie naukowych

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość

uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Podsumowując: należy podkreślić, że Uczelnia prowadzi działalność naukową w zakresie ocenianego kierunku studiów. Działalność tę – oprócz aktywności naukowej poszczególnych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku – można uznać za własną działalność naukowo-badawczą Uczelni. W szczególności Uczelnia była wydawcą wielu prac naukowych (rozpraw, monografii, prac zbiorowych itp.), których autorami byli jej pracownicy – nauczyciele prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku. Większość pracowników Uczelni jest naukowo aktywna w obszarze, w którym prowadzi także zajęcia dydaktyczne, co korzystnie wpływa na ich kompetencje merytoryczne i jakość procesu kształcenia. W ocenie Zespołu przeprowadzającego wizytację kierunku nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku „administracja” prowadzili badania naukowe w ramach odpowiednich dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano efekty kształcenia i w zakresie przedmiotów prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli akademickich. Uzasadnione jest zatem stwierdzenie, że rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia zaś Władze Uczelni i Wydziału Administracji stwarzają studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej. Należy jednak skonstatować zbyt małe zaangażowanie pracowników i studentów Uczelni w projekty o charakterze interdyscyplinarnym w obszarze nauk społecznych (w tym z udziałem zagranicznych jednostek naukowo-badawczych), brak rzeczywistego wsparcia starań pracowników o granty na projekty badawcze z NCBiR oraz NCN (mimo iż jeden z perspektywicznych celów w strategii Uczelni tego właśnie dotyczy) oraz niewystarczające działania Władz Uczelni w odniesieniu do tworzenia odpowiedniego zaplecza badawczego (w tym bibliotecznego) na potrzeby badań naukowych. Tym należy chyba między innymi tłumaczyć brak jednoznacznej afiliacji wyników badań naukowych pracowników Uczelni (publikacji naukowych).

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego:

Uczelnia prowadzi działalność naukową w zakresie ocenianego kierunku studiów. Działalność tę – oprócz aktywności naukowej poszczególnych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku – można uznać za własną działalność naukowo-badawczą Uczelni. W szczególności Uczelnia była wydawcą wielu prac naukowych (rozpraw, monografii, prac zbiorowych itp.), których autorami byli jej pracownicy – nauczyciele prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku. Większość pracowników Uczelni jest naukowo aktywna w obszarze, w którym prowadzi także zajęcia dydaktyczne, co korzystnie wpływa na ich kompetencje merytoryczne i jakość procesu kształcenia. Z uwagi na słabą aktywność Władz Uczelni co do afiliowania prac badawczych swoich nauczycieli akademickich nie można jednak jednoznacznie stwierdzić, czy rezultaty badań poszczególnych pracowników są przypisane do Uczelni, czy też do innych jednostek, w których nauczyciele ci również pracują. Słabością Uczelni jest także niewystarczające wsparcie własnych pracowników w staraniach o granty zewnętrzne (w tym granty NCBiR oraz NCN). Stan zaplecza naukowo-badawczego należy uznać za jedynie zadowalający, zwłaszcza w odniesieniu do stanu zasobów bibliecznych, i nie ułatwiający prowadzenia badań naukowych w zakresie administracji.

W ocenie Zespołu przeprowadzającego wizytację kierunku nauczyciele prowadzący zajęcia na kierunku „administracja” prowadzili badania naukowe w ramach odpowiednich dyscyplin naukowych, do których przyporządkowano efekty kształcenia i w zakresie przedmiotów prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli akademickich. Uzasadnione

jest zatem stwierdzenie, że rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia, zaś Władze Uczelni i Wydziału Administracji stwarzają studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów.

Zasady rekrutacji na kierunek „administracja” prowadzony w Wyższej Szkole Administracyjno-Społecznej w Warszawie należy ocenić pozytywnie, choć z pewnymi zastrzeżeniami.

Rekrutacja na ocenianym kierunku odbywa się na podstawie Uchwały nr 1/2011 Senatu Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej w Warszawie z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na kierunki studiów w Wyższej Szkole Administracyjno-Społecznej w Warszawie; i jest przeprowadzana w ramach wolnego naboru. W zakresie studiów I stopnia, wymogiem rekrutacyjnym jest posiadanie świadectwa dojrzałości, natomiast w odniesieniu do studiów drugiego stopnia, wymogiem rekrutacyjnym jest legitymowanie się dyplomem ukończenia studiów pierwszego stopnia. W zakresie wymogów formalnoprawnych wskazać należy, że wymóg posiadania dyplomu studiów I stopnia może przysparzać problemów w stosunku do osób, które uprzednio ukończyły jednolite studia magisterskie. Zaleca się zatem zmianę sformułowania tego wymogu, wskazując na wymóg posiadania dokumentu poświadczającego uzyskanie kwalifikacji co najmniej pierwszego stopnia. Ponadto w odniesieniu do wymogu uzyskania kwalifikacji co najmniej pierwszego stopnia należy sprecyzować konieczność osiągnięcia przez kandydata na studia drugiego stopnia tych efektów kształcenia, jakie Uczelnia uznała za niezbędne dla ukończenia studiów pierwszego stopnia, ewentualnie w stosunku do kandydatów, którzy tego wymogu nie spełniają, zaproponować odpowiednie zajęcia dydaktyczne o charakterze wyrównującym, jakie umożliwiłyby nabycie wymaganych efektów kształcenia z zakresu pierwszego stopnia studiów.

Poza uwagą krytyczną sformułowaną wyżej można uznać, że kryteria przyjęć na studia nie zawierają klauzul dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

W trakcie spotkania z Zespołem oceniającym PKA studenci pozytywnie wypowiedzieli się o przyjętej w programie studiów punktacji ECTS w kwestii określonego w godzinach nakładu pracy w ramach poszczególnych przedmiotów. W ich opinii pozwala to właściwie realizować zakładane cele dydaktyczne.

Podczas spotkania z Zespołem oceniającym PKA studenci podkreślali, że w trakcie zajęć są stale motywowani do poszerzania wiedzy oraz umiejętności związanych z ocenianym kierunkiem. System oceny osiągnięć studentów jest każdorazowo przedstawiany podczas pierwszych zajęć w semestrze. Za każdym razem określona jest forma zaliczenia końcowego oraz formy bieżącej weryfikacji postępów w nauce. Do form tych zaliczyć można m.in. pisemne testy wiedzy, odpowiedzi ustne oraz prezentacje. W opinii studentów, formy te

sprzyjają aktywności w trakcie zajęć i motywują odpowiednio studentów do dalszego rozwoju. Na podstawie opinii przedstawicieli studentów można stwierdzić, że wymagania określone w ramach systemu oceny osiągnięć studentów są odpowiednio wystandaryzowane, przejrzyste i zapewniają obiektywizm formułowania ocen.

- 3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

W Uczelni istnieje możliwość skorzystania z programu mobilności studenckiej Erasmus, jednakże w ciągu ostatnich lat nie skorzystał z niego żaden student ocenianego kierunku. Zgodnie z informacją przekazaną przez władze Uczelni, przy specyfice funkcjonowania Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej oraz charakterystyce prowadzonych studiów, nie ma realnych możliwości prowadzenia wymiany międzyuczelnianej studentów. Ponadto, opinię tę potwierdzili sami studenci, którzy podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA podkreślili, że aktywność zawodowa skutecznie uniemożliwia jakiegokolwiek wyjazdy długoterminowe. Takie stanowisko studentów nie zwalnia jednak Władz Uczelni i Wydziału z obowiązku propagowania istniejących możliwości wymiany studenckiej, ponieważ bez tego nie można mówić o wspieraniu mobilności studentów w Uczelni.

Uczelnia prowadzi współpracę międzynarodową z uczelniami z Łotwy i Estonii. Współpraca ta opiera się głównie na zasadzie współorganizacji wydarzeń o charakterze naukowym i popularyzatorskim.

- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiąganiu założonych efektów kształcenia.

System opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku należy ocenić pozytywnie. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, przedstawiciele studentów podkreślili duże zaangażowanie kadry we właściwe przygotowanie i wykształcenie studentów. Pozytywnie ocenili również stan przydatności materiałów dydaktycznych i pomocy naukowych w procesie studiowania, w tym informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (w sylabusach).

Każdy nauczyciel akademicki jest w ciągu tygodnia w ramach dyżurów w wymiarze co najmniej dwóch godzin. Ponadto, jak podkreślili studenci, kadra akademicka pozostaje ze studentami w stałym kontakcie za pośrednictwem poczty elektronicznej, co pozwala na bieżący kontakt i wsparcie dydaktyczno-naukowe.

W zakresie dyplomowania, studenci mają swobodę w wyborze seminarium dyplomowego. Również przy wyborze tematów prac dyplomowych, studenci mają stosunkowo dużą dowolność – mogą zarówno wybrać temat proponowany przez promotora, jak również mogą zaproponować własny temat pracy.

System opieki materialnej na ocenianym kierunku należy również ocenić pozytywnie. Przyznawanie pomocy materialnej na Uczelni obejmuje świadczenia przyznawane na podstawie Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej, stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora WSAS z dnia 30 września 2011 r. (z uwzględnieniem późniejszych zmian).

Zgodnie z informacją przekazaną przez przedstawicieli samorządu studenckiego, Regulamin został opracowany po konsultacjach i w uzgodnieniu z samorządem studenckim,

co wypełnia dyspozycję art. 186 ust. 1 Ustawy. Potwierdza to również przedłożona w czasie wizytacji dokumentacja.

Dotacja określona w art. 94 ust. 1 pkt. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym nie została podzielona zgodnie z dyspozycją art. 174 ustawy, albowiem Zarządzenie Rektora WSAS z dnia 1 października 2013 r. w sprawie podziału dotacji przeznaczonej na pomoc materialną dla studentów WSAS w Warszawie oraz określenia wysokości świadczeń pomocy materialnej dla studentów w roku akademickim 2013/2014 nie uwzględnia w ogóle w swoim zakresie kwestii podziału dotacji z budżetu państwa, o której mowa w art. 94 ust. 1 pkt. 7 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Zespół oceniający zalecił Władzom Uczelni niezwłoczne uzupełnienie wskazanego braku formalnego. Władze Uczelni takie działania podjęły.

Regulamin przewiduje wszystkie formy pomocy materialnej określone w art. 173 ustawy. Przyznawaniem pomocy materialnej w zakresie stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg losowych zajmuje się Komisja Stypendialna Wydziału, w której większość członków stanowią przedstawiciele studentów. W zakresie postępowań odwoławczych oraz procedury przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów, właściwa jest Odwoławcza Komisja Stypendialna, której skład również uwzględnia większość przedstawicieli studentów. Mimo tego należy wskazać, że ustrój organów uprawnionych do przyznawania pomocy materialnej tylko częściowo czyni zadość dyspozycjom art. 175 ust. 4 oraz art. 177 ustawy. Trzeba bowiem podkreślić, że nie było możliwości zweryfikowania czy spełniony został wymóg powołania odpowiednich komisji stypendialnych na podstawie wniosków właściwych organów samorządu studenckiego. I w tym przypadku Władze Uczelni zobowiązały się do niezwłocznego usunięcia wskazanych mankamentów.

Wysokość świadczeń pomocy materialnej ustalana jest corocznie przez Rektora w porozumieniu z samorządem studenckim, co potwierdza przedłożona podczas wizytacji dokumentacja.

Podczas spotkania z Zespołem oceniającym PKA studenci pozytywnie wypowiedzieli się o systemie przyznawania świadczeń pomocy materialnej podkreślając, że nierzadko jest ona jedyną szansą na opłacanie czesnego na studiach. Wskazać należy, że według zestawienia przyznanych świadczeń pomocy materialnej na ocenianym kierunku (z dnia 31 maja 2014 r.), stypendium socjalne otrzymuje 107 studentów, stypendium rektora dla najlepszych studentów otrzymuje 115 studentów, natomiast w ciągu całego roku akademickiego 2012/2013 zapomogę otrzymało 107 studentów (27 studentów otrzymało zapomogę dwukrotnie).

W spotkaniu wzięło udział ok. 15 studentów reprezentujących wszystkie lata studiów na ocenianym kierunku. Studenci pozytywnie wypowiadali się o funkcjonowaniu uczelni i studiach, chętnie i otwarcie odpowiadając na pytania Zespołu Oceniającego PKA. Do najmocniejszych stron procesu kształcenia studenci zaliczyli bardzo duże wsparcie kadry akademickiej, która ich zdaniem bardzo mocno angażuje się w proces podnoszenia kwalifikacji zawodowych studentów. Jednocześnie nie zgłoszono negatywnych uwag do procesu kształcenia.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji są przejrzyste i umożliwiają przeprowadzenie procesu rekrutacji z poszanowaniem zasady równości oraz braku dyskryminacji. Z uwagi na przyjmowanie wszystkich kandydatów spełniających wymogi formalne trudno jest uznać, że funkcjonujący mechanizm rekrutacji zapewnia właściwą selekcję kandydatów na studia administracyjne. Pewne zastrzeżenia budzi mechanizm przyjmowania na studia drugiego stopnia, z uwagi na nieprecyzyjne sformułowanie kryterium przyjęcia na studia stwarzający możliwość wyłączenia absolwentów studiów drugiego stopnia spod rekrutacji, a także nie uwzględniający zróżnicowania kandydatów na studia drugiego stopnia z punktu widzenia opanowania efektów kształcenia założonych dla pierwszego stopnia studiów administracyjnych.

2) System oceny osiągnięć w trakcie studiów jest przejrzysty i wystandaryzowany oraz motywuje studentów ocenianego kierunku do poszerzania swoich kompetencji.

3) Uczelnia udostępniła studentom ofertę dotyczącą możliwości skorzystania z programów wymiany międzynarodowej, jednak ze względu na specyfikę prowadzonego kształcenia (jedynie studia niestacjonarne prowadzone w systemie zjazdowym) studenci nie są tą ofertą zainteresowani, zaś Władze Uczelni i Wydziału nie podejmują działań zmierzających do zmiany tej sytuacji, wspierających mobilność studentów.

4) Uczelnia oferuje odpowiedni zakres wsparcia naukowego, dydaktycznego i socjalnego, a poprzez swoje działania wspiera rozwój studentów ocenianego kierunku.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Uchwałą Senatu Wyższej Szkoły Administracyjno-Społecznej w Warszawie z dnia 22 listopada 2012 r. przyjęto Wewnętrzny System Jakości Kształcenia (WSJK). Podstawę formalną WSJK oraz opis celów, instytucji i procedur WSJK, zawarty w raporcie samooceny oraz w dokumentach przedłożonych Zespołowi oceniającemu, należy uznać za poprawne i tworzące realną podstawę doskonalenia programu studiów i metod jego realizacji zorientowanej na podnoszenie jakości kształcenia.

Cele główne systemu jakości kształcenia w Uczelni to: spójny system kierunkowych i podmiotowych (modułowych) efektów kształcenia, skuteczne sposoby weryfikacji uzyskiwania przez studentów efektów kształcenia – kierunkowych oraz przedmiotowych (modułowych), monitorowanie i wprowadzanie pożądanych zmian w opisach kierunkowych i podmiotowych (modułowych) efektów kształcenia oraz metod (sposobów) weryfikacji uzyskiwania przez studentów efektów kształcenia. Cele pośrednie systemu jakości kształcenia wpływające na realizację celów głównych: współdziałanie oraz komunikacja z interesariuszami (zewnętrznymi i wewnętrznymi), organizacja procesu dydaktycznego i infrastruktura tego procesu, kwalifikacje kadry nauczycieli akademickich, badania naukowe i ich związek z kierunkiem studiów, programem kształcenia i udział studentów w tych badaniach, zasoby biblioteczne.

Proces monitorowania, oceny i zmian programu kształcenia obejmuje następujące procedury: weryfikacja efektów kształcenia przez nauczycieli akademickich jako interesariuszy wewnętrznych, opiniowanie treści i sposobów kształcenia przez studentów jako interesariuszy wewnętrznych, zasięganie opinii interesariuszy zewnętrznych o programie kształcenia, badanie karier absolwentów i

ich opinii o programie kształcenia, ocena i zmiany programu kształcenia na kierunku studiów. Władze Wydziału nie przedstawiły dokumentacji potwierdzającej uruchomienie powyższych procedur.

Po zakończeniu każdego roku akademickiego nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia dydaktyczne w tym roku akademickim są zobowiązani dokonać oceny realizacji efektów kształcenia określonych w sylabusie prowadzonego przedmiotu. Wyniki ankiety stanowią podstawę analizy przeprowadzonej przez Komisję Jakości Kształcenia. Komisja Jakości Kształcenia przedstawia na piśmie wyniki analizy ankiet Rektorowi i Dziekanowi wraz z rekomendacjami w zakresie ewentualnych zmian w programie kształcenia. Badania opinii studentów dotyczące treści i sposobów kształcenia przeprowadza się za pomocą anonimowej ankiety. Zakres badania, wzór ankiety oraz sposób przeprowadzenia określa Rektor. Badania ankietowe opinii studentów przeprowadzone jest systematycznie w każdym semestrze i obejmuje co najmniej 5 przedmiotów w każdym semestrze. Wyniki badania ankietowego, przeprowadzonego pośród interesariuszy zewnętrznych, dotyczącego programu kształcenia w części dotyczącej treści kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia Pełnomocnik Rektora przekazuje Komisji Jakości Kształcenia. Komisja Jakości Kształcenia poddaje je analizie wraz z analizą ankiet wypełnianych przez nauczycieli akademickich w zakresie weryfikacji efektów kształcenia. Władze Wydziału nie przedstawiły dokumentacji potwierdzającej rzeczywiste przeprowadzenie wskazanego wyżej badania ankietowego; nie jest w związku z tym jasne, czy wyniki tych badań miały/mają realny wpływ na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku.

Pozyskiwanie opinii interesariuszy zewnętrznych następuje z dwóch źródeł. Po pierwsze – zapraszanie na spotkania w Uczelni, głównie przez władze Uczelni oraz Komisję Jakości Kształcenia, przedstawicieli urzędów organów administracji publicznej oraz instytucji publicznych. Po drugie, w drodze analizy opinii opiekunów zawodowych praktyk studenckich ze strony podmiotów przyjmujących. Przedstawiciele urzędów organów administracji publicznej oraz instytucji publicznych są proszeni o przedstawienie opinii dotyczących przede wszystkim: wymagań kwalifikacji przy zatrudnieniu w ich instytucjach, pożądanym przez nich zmianach kwalifikacji pracowników, co do ogólnej struktury programu kształcenia na kierunku administracja. Opinie zbierane są w trakcie spotkań organizowanych przez Uczelnię raz w roku akademickim. Opinie te opisywane są wraz z wnioskami w sprawozdaniu ze spotkania. Za realizację tego działania odpowiada Dziekan Wydziału Administracji. Opinie opiekunów praktyk zawodowych studentów po stronie przedmiotów przyjmujących zbierane są w drodze rozmów prowadzonych przez opiekuna uczelnianego praktyk albo w drodze badania ankietowego.

Badanie karier absolwentów i ich opinii o programie kształcenia przeprowadzone jest odrębnie dla absolwentów studiów pierwszego i drugiego stopnia. Badanie absolwentów studiów pierwszego stopnia obejmuje wyłącznie osoby, które ukończyły je w Uczelni i kontynuują studia na drugim stopniu. Badanie to w większym stopniu służyć ma zebraniu opinii o programie kształcenia w porównaniu z częścią badania dotyczącego wpływu ukończenia studiów na losy zawodowe. Badanie absolwentów studiów drugiego stopnia w jednakowej mierze dostarcza informacji o losach zawodowych absolwenta, jak i opinii o programie kształcenia konfrontowanym z doświadczeniem zawodowym absolwenta. Za konstruowanie ankiet i ich przystosowanie oraz opracowanie odpowiada właściwy Prodekan. Badanie ankietowe absolwentów studiów pierwszego stopnia przeprowadzone jest na miejscu w Uczelni. Badanie absolwentów studiów drugiego

stopnia przeprowadzane jest drogą elektroniczną. Opracowane wyniki ankiet Prodzikan przedstawia Rektorowi, Dziekanowi oraz Komisji Jakości Kształcenia. Opracowywane wyniki badania przedstawiane są okresowo Radzie Wydziału i Senatowi Uczelni.

Program kształcenia poddawany jest okresowej ocenie z punktu widzenia realizowania celów i koncepcji kształcenia. Ocena ma udzielić odpowiedzi na ile treści programu kształcenia realizują cele i koncepcję kształcenia. Ocena przeprowadzona jest po zakończeniu roku akademickiego na podstawie: analizy oceny stanu realizacji efektów kształcenia dokonywanej na podstawie ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli akademickich, którzy realizują zajęcia dydaktyczne zgodnie z planem studiów w poprzednim roku akademickim, opinii studentów wynikających z ankietowego badania studentów przeprowadzonego w trakcie poprzedniego roku akademickiego, opinii interesariuszy zewnętrznych gromadzonych w sposób przewidziany w procedurze badania opinii interesariuszy zewnętrznych, opinii absolwentów uzyskiwanych w sposób określony w procedurze badania karier absolwentów. Ocena przeprowadzona jest przez Komisję Jakości Kształcenia. Wyniki oceny wraz z wnioskami dotyczącymi ewentualnych zmian programu kształcenia przedstawiana jest Rektorowi oraz Radzie Wydziału i Senatowi Uczelni. Monitorowanie przebiegu procesu dydaktycznego obejmuje następujące procedury: analizę organizacji procesu dydaktycznego, badanie sposobów realizacji zadań dydaktycznych oraz poziomu prowadzonych zajęć, warunki i przebieg dyplomowania – pisanie prac licencjackich i magisterskich, analiza i ocena stopnia uzyskiwania przez studentów efektów kształcenia.

W ramach wewnętrznego systemu jakości kształcenia monitoruje się stan sal dydaktycznych i wyposażenia w sprzęt oraz literaturę w bibliotece Uczelni, a także analizuje stan obsługi spraw studenckich i komunikacji wewnętrznej. Organy odpowiedzialne za tworzenie, wdrażanie i nadzorowanie wewnętrznego systemu jakości kształcenia to: Rektor, Senat, Dziekan, Rada Wydziału, Pełnomocnik Rektora, Prodzikani. Rektor sprawuje ogólny nadzór nad opracowaniem, wdrożeniem i realizacją Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia, podejmuje decyzje co do wniosków i propozycji przedstawianych przez Komisję Jakości Kształcenia, Pełnomocnika Rektora i Dziekana, może określać szczegółowe zadania dla Komisji Jakości Kształcenia, Pełnomocnika Rektora i Dziekana. Senat Uczelni przyjmuje w drodze uchwały wnoszony przez Rektora wewnętrzny system jakości kształcenia, na wniosek Dziekana uchwała opis kierunkowych efektów kształcenia i zmiany w tym opisie, rozpatruje informacje o funkcjonowaniu wewnętrznego systemu jakości kształcenia i poszczególnych jego elementów przedstawianych przez Rektora, Pełnomocnika Rektora, Komisji Jakości Kształcenia i Dziekana. Dziekan Wydziału zapewnia realizację wewnętrznego systemu jakości kształcenia i poszczególnych jego elementów na Wydziale, inicjuje zmiany w planach studiów i programach kształcenia i wnosi wnioski w tym zakresie do Rady Wydziału, współdziała z Pełnomocnikiem Rektora i Komisją Jakości Kształcenia w zakresie ich zadań i kompetencji, wyznacza zadania prodzikanom w zakresie spraw związanych z realizacją wewnętrznego systemu jakości kształcenia, współdziała z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Rada Wydziału na wniosek Dziekana uchwała plan studiów i program kształcenia oraz zmiany wynikające z wniosków Komisji Jakości Kształcenia, dokonuje na wniosek Dziekana okresowej oceny realizacji wewnętrznego systemu jakości kształcenia, zapoznaje się z informacjami Dziekana, Pełnomocnika Rektora i Komisji Jakości Kształcenia. Pełnomocnik Rektora planuje i nadzoruje badania naukowe, w tym ich związek z programem studiów i procesem dydaktycznym,

współdziała z Dziekanem w zakresie zapewnienia właściwej obsady zajęć dydaktycznych, organizuje i nadzoruje prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych, opracowuje zbiorczą informację o przebiegu i wnioskach wynikających z hospitacji, organizuje i nadzoruje przeprowadzanie ankietowego badania opinii studentów, opracowuje wyniki ankietowego badania opinii studentów przekazując wnioski dotyczące: treści kształcenia Komisji Jakości Kształcenia, poziomu prowadzonych zajęć dydaktycznych Rektorowi i Dziekanowi, organizacji obsługi spraw studenckich Rektorowi, Kanclerzowi i Dziekanowi. Ponadto współdziała z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz przedstawia analizy i wnioski w zakresie swoich zadań Senatowi i Radzie Wydziału. Prodziekani we współdziałaniu z opiekunami praktyk zawodowych studentów ze strony instytucji przyjmujących przygotowują analizy i wnioski dotyczące treści kształcenia przekazując je Komisji Jakości Kształcenia, wykonują zadania w zakresie kół naukowych i udziału studentów w ich pracach określone w wewnętrznym systemie jakości kształcenia, organizują i nadzorują prowadzenie ankietowego badania karier absolwentów, opracowują wyniki badania ankietowego absolwentów i w ujęciu dotyczącym programu kształcenia wnioski przekazują Komisji Jakości Kształcenia.

- 2) W procesie zapewniania jakości kształcenia i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Opisany w podpunkcie 1 mechanizm zapewniania jakości kształcenia tworzy możliwość zapewnienia odpowiedniego, zinstytucjonalizowanego udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w doskonaleniu jakości kształcenia. Precyzyjnie opisane zostały też kompetencje i obowiązki poszczególnych organów Władz Uczelni i Wydziału w urzeczywistnianiu tego mechanizmu i zarządzaniu WSJK. Mechanizm ten jest nadal w fazie tworzenia, zwłaszcza w odniesieniu do instytucjonalizacji wpływu absolwentów Uczelni oraz pracodawców jako interesariuszy zewnętrznych na efekty kształcenia i treści programowe, a także na organizację procesu dydaktycznego. W świetle przedstawionej Zespołowi oceniającemu dokumentacji organizacji i przebiegu procesu kształcenia, a także informacji zaczerpniętych z Raportu samooceny oraz od Władz Uczelni i Wydziału uzasadnione jest stwierdzenie, że w roku akademickim 2013/2014 udział interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia ograniczył się do sporadycznych konsultacji oraz formułowania opinii o niektórych aspektach procesu kształcenia. Podobnie można ocenić udział pracowników jako interesariuszy wewnętrznych (poza udziałem odpowiednich grup pracowniczych oraz w odpowiedniej proporcji w organach kolegialnych Uczelni i Wydziału)..

Inaczej przedstawia się ocena udziału studentów w wewnętrznym systemie jakości kształcenia. Przepisy ustawowe tworzą formalne wymogi i ramy tego udziału. W zakresie formalnych wymogów reprezentacji studentów w kolegialnych organach decyzyjnych przedstawiciele studentów i doktorantów, stanowiąc ponad 20% składu Senatu Uczelni, mają obecnie (według stanu na 3 czerwca 2014 r.) zapewnioną właściwą reprezentację. W skład Senatu Uczelni wchodzi 4 studentów (na łączną liczbę 20 członków Senatu). W skład Rady Wydziału Administracji wchodzi 3 studentów (na łączną liczbę 14 członków Rady Wydziału). Skład Senatu i Rady Wydziału wypełnia zatem dyspozycję art. 61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym. Zgodnie z opinią przedstawioną przez przedstawiciela samorządu studenckiego, studenci mają pełną swobodę wypowiedzi podczas posiedzeń wspomnianych gremiów i mogą aktywnie uczestniczyć w ich pracach poza posiedzeniami, w tym w posiedzeniach poświęconych wewnętrznemu systemowi jakości kształcenia oraz doskonaleniu jakości kształcenia na kierunku „administracja”. Kolejno, w Uczelni działa – jak już wcześniej wspomniano, Komisja Jakości

Kształcenia, której członkiem jest przedstawiciel studentów. W ramach swoich prac, Komisja zajmuje się między innymi przeprowadzaniem ankiet ewaluacyjnych dla zajęć dydaktycznych oraz analizą ich wyników. Zgodnie z informacją przekazaną przez studentów, ankiety ewaluacyjne spełniają swoją rolę w procesie zapewniania jakości kształcenia, a wyniki ich analiz są dostrzegalne. Niestety na podstawie przedstawionych podczas wizytacji dokumentów nie można było w pełni ocenić przedmiotowego kryterium.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Od listopada 2012 r. w Uczelni istnieje normatywny i częściowo już zinstytucjonalizowany Wewnętrzny System Jakości Kształcenia. W obecnym stanie Uczelnia wywiązuje się z obowiązków ustawowych w zakresie zapewniania jakości kształcenia poprzez narzędzia zapewniania odpowiedniej jakości kształcenia w postaci okresowych ocen nauczycieli akademickich, ankiet ewaluacyjnych wypełnianych przez studentów na koniec procesu dydaktycznego w ramach poszczególnych przedmiotów oraz utworzenie uczelnianej Komisji Jakości Kształcenia z udziałem przedstawiciela samorządu studenckiego. Normatywny model zapewniania jakości kształcenia jest jednak znacznie bardziej rozbudowany, obejmując kompleksowo wszystkie aspekty organizacji i realizacji procesu kształcenia. Model ten należy ocenić zdecydowanie pozytywnie.
- 2) Instytucjonalizacja mechanizmu zapewniania jakości kształcenia objęła przede wszystkim studentów oraz – częściowo – nauczycieli akademickich jako interesariuszy wewnętrznych. Udział interesariuszy zewnętrznych nie został jeszcze w pełni zinstytucjonalizowany, zaś obecnie interesariusze ci uczestniczą w podnoszeniu jakości kształcenia na ocenianym kierunku okazjonalnie, konsultując niektóre decyzje Władz Uczelni i Wydziału oraz formułując opinie w sprawach przedstawionych przez Władze Uczelni i Wydziału. Zespołowi oceniającemu nie przedstawiono dokumentów świadczących o funkcjonowaniu wszystkich przewidzianych w WSJK instytucji oraz o wdrożeniu wszystkich zawartych w tym systemie procedur (w tym o wpływie wyników badań ankietowych dotyczących ewaluacji zajęć dydaktycznych przez studentów oraz badań ankietowych wśród interesariuszy zewnętrznych).

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+/-	+	+/-	+
umiejętności	+	+	+/-	+/-	+/-	+

kompetencje społeczne	+	+	+/-	+/-	+/-	+
-----------------------	---	---	-----	-----	-----	---

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

9. Podsumowanie

Wyniki wizytacji kierunku „administracja” uzasadniają – w odniesieniu zarówno do pierwszego, jak też drugiego stopnia kształcenia – zasadniczo pozytywną ocenę jakości kształcenia. Wydział Administracji jako jednostka prowadząca kształcenie na ocenianym kierunku posiada strategię rozwoju określoną do 2015 roku i w pełni zgodną ze strategią Uczelni. W strategii tej studiom administracyjnym rezerwuje się rolę zasadniczego kierunku, decydującego o tożsamości Uczelni i jej misji. Dążąc do utrzymania się i rozwoju na lokalnym rynku usług w zakresie szkolnictwa wyższego Władze Uczelni i Wydziału zamierzają uruchomić kolejny kierunek studiów, ulokowany również w obszarze nauk społecznych i dopełniający ofertę Uczelni.

W strategii Uczelni i Wydziału jest zarezerwowane istotne miejsce dla interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich roli w procesie kształcenia. O ile ocena rzeczywistej roli interesariuszy wewnętrznych (w tym zwłaszcza studentów) wypada generalnie pozytywnie (choć należałoby tu zalecić pisemność opinii zgłaszanych przez samorząd studencki do procesu kształcenia na ocenianym kierunku), to można mieć zastrzeżenia co do rzeczywistych możliwości udziału interesariuszy zewnętrznych (pracodawców lokalnych i absolwentów ocenianego kierunku) w opracowywaniu koncepcji kształcenia, efektów kształcenia oraz treści programowych na ocenianym kierunku. Należy jednak zauważyć, że już obecnie Uczelnia posiada odpowiednie podstawy normatywne dla zapewnienia interesariuszom zewnętrznym odpowiedniej roli w procesie kształcenia oraz działaniach na rzecz doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Zaleca się w związku z tym efektywniejsze i szybsze powoływanie do życia organów i gremiów decyzyjno-doradczych, a także uruchamianie procedur przewidzianych w dokumencie dotyczącym Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia.

Przyjęte dla kierunku „administracja” efekty kształcenia (zarówno w odniesieniu do studiów pierwszego, jak też drugiego stopnia) są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kształcenia, w tym w szczególności z obszarowymi efektami kształcenia. Z kolei efekty określone w sylabusach przedmiotowych tworzą spójną całość, odwołującą się odpowiednio do założonych efektów kierunkowych. Przy doskonaleniu zestawu efektów kształcenia i programu studiów (jakie obecnie są mocno osadzone w prawniczo zorientowanej koncepcji kształcenia, opartej na nieobowiązujących już Standardach kształcenia) należałoby jednak odwrócić kolejność przyjętą przez Władze Uczelni i Wydziału: najpierw należałoby dokonać wyboru odpowiednich

efektów kształcenia kierując się potrzebami lokalnego rynku pracy oraz oczekiwaniami kandydatów na studia, aby na tej podstawie dobrać odpowiednie treści kształcenia oraz formy zajęć dydaktycznych i metody dydaktyczne. Obecnie realizowane efekty kształcenia należy jednak uznać za zaprojektowane (od strony treściowej) poprawnie, czytelne dla studentów i nauczycieli akademickich i wystarczająco upowszechnione. Zaleca się jednak zamieszczenie wszystkich sylabusów w wersji elektronicznej na platformie „Wirtualny Dziekanat”, z możliwością prostego wglądu przez studenta bez potrzeby logowania na indywidualne konto studenckie.

Realizowane obecnie i w kolejnych latach programy kształcenia na ocenianym kierunku umożliwiają osiągnięcie każdego z założonych celów i efektów kształcenia. Założone efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć i stosowane metody dydaktyczne tworzą spójny system, oparty na koncepcji prawniczo zorientowanych studiów administracyjnych, ale z istotnymi uzupełnieniami treści z dziedzin nauk społecznych (zwłaszcza nauko polityce i nauko bezpieczeństwie) i nauk ekonomicznych (zwłaszcza nauk o zarządzaniu). Należałoby jednak zalecić usunięcie drobnych mankamentów dotyczących praktyki; ujęcie praktyki w programie studiów oraz w systemie kontroli i zaliczania zajęć nie jest bowiem w pełni zgodne z wymogami prawnymi (brak zgodności wymiaru godzinowego praktyki z punktową „wyceną” praktyki) oraz wystarczająco precyzyjnie uregulowane w kwestii opisu efektów kształcenia osiągniętych poprzez zaliczenie praktyki. Zaleca się również podjęcie przez Władze Wydziału efektywnych działań, zmierzających do urzeczywistnienia regulaminowych form indywidualizacji procesu studiowania (zwłaszcza w odniesieniu do osób niepełnosprawnych, ale także studentów wybitnie uzdolnionych).

Stan kadry akademickiej oraz jej przygotowanie merytoryczne do prowadzenia zajęć na ocenianym kierunku spełniają wymogi określone odpowiednimi przepisami ustawowymi oraz przepisami zawartymi w aktach wykonawczych do ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym. Kadra ta, zwłaszcza w odniesieniu do stanu liczbowego minimum kadrowego, nie jest jednak zbyt liczna i w zasadzie obejmuje całość pracowników zatrudnionych w Uczelni. Skromną liczebność kadry należy odnotować zwłaszcza w perspektywie wydzielenia kolejnego minimum na potrzeby kierunku „prawo w biznesie”. Potrzebna jest zatem odpowiednia polityka kadrowa zmierzająca do powiększenia stanu kadry stosownie do potrzeb realizowanych koncepcji kształcenia. W obecnym stanie Władze Uczelni i Wydziału nie prowadzą perspektywicznej polityki kadrowej, uzasadniając swoje stanowisko niepewnością obowiązującego stanu prawa o szkolnictwie wyższym oraz bieżącymi trudnościami niepublicznych szkół wyższych. Taka pasywność odbija się zwłaszcza negatywnie na rozwoju młodych pracowników naukowo-badawczych, pozbawionych efektywnego wsparcia w staraniach o granty zewnętrzne oraz o włączenie do dużych zespołów badawczych.

Uczelnia zasadniczo dysponuje bazą materialną niezbędną do osiągnięcia efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku. Baza ta składa się jednak z wynajmowanych pomieszczeń (przy z reguły rocznych okresach wynajmu), co się

zapewnia całkowitego bezpieczeństwa realizacji procesu dydaktycznego. Zaleca się Władzom Uczelni podjęcie działań zmierzających do zmiany czasu najmu na okresy kilkuletnie, dostosowane do cykli kształcenia na pierwszym i drugim stopniu studiów administracyjnych. Mimo stwierdzenia zadowalającego stanu zasobów bibliotecznych Uczelni z punktu widzenia realizacji procesu dydaktycznego na ocenianym kierunku, zasoby te nie są zbyt duże (zwłaszcza w perspektywie prowadzenia badań naukowych powiązanych z ocenianym kierunkiem) i wymagają dalszych nakładów finansowych.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się, zapewniane przez Władze Uczelni i Wydziału, należy ocenić pozytywnie. Zaleca się usunięcie drobnych mankamentów stwierdzonych w trakcie wizytacji (ich opis znajduje się w p. 7 Raportu z wizytacji); należy podkreślić, że jeszcze w trakcie wizytacji Władze Uczelni i Wydziału zadeklarowały niezwłoczne działania i decyzje zmierzające do usunięcia stwierdzonych wad. Rozumiejąc ograniczenia wynikające ze specyfiki niestacjonarnych studiów administracyjnych należałoby jednak zalecić również działania na rzecz u efektywnienia korzystania przez studentów WSAS z możliwości wymiany krajowej i międzynarodowej w trakcie studiów.

W kwestii Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia należałoby stwierdzić rozdźwięk między zasługującym na jednoznacznie pozytywną ocenę modelem normatywnym WSJK, a dotychczasową praktyką jego wdrażania, nieefektywną dotąd zwłaszcza co do rzeczywistego wpływu interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia na ocenianym kierunku. Należałoby także udokumentować wpływ wyników dotychczasowych ankiet ewaluacyjnych oraz ankiet przeprowadzonych wśród absolwentów Uczelni na doskonalenie jakości kształcenia na kierunku „administracja”.

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		+			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		+			
3	program studiów		+			

4	zasoby kadrowe		+			
5	infrastruktura dydaktyczna			+		
6	prowadzenie badań naukowych ²			+		
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		+			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			+		

W odpowiedzi na raport Władze Uczelni przedstawiły wystarczającą dokumentację pozwalającą zmienić kryterium nr 8 ze „znacząco” na „w pełni”

8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		+			
---	---------------------------------------	--	---	--	--	--

² Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.